

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narečnino in inzerate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — h
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravništvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — h
četrt " 6 " — h
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
30 h na mesec.

Štev. 7.

V Ljubljani, v soboto, 10. januarja 1903.

Letnik XXXI.

Sadovi liberalne politike.

Časopisje ima dolžnost registrirati dogodke dnevnice politike, iskati jim vzroke in dajati navodila. V tem oziru nam je zopet enkrat dana priložnost, da zabeležimo pojav v naši kranjskoslovenski politiki in ta je: volitev v občinski zastop na Jesenicah.

„Slovenec“ je v dveh dopisih že pred volitvami javnost obvestil, da naskočijo Nemci slovenski občinski zastop na Jesenicah. „Slov. Narod“ je molčal, oglašil pa se je „Grazer Tagblatt“ in tajil, da hočejo Nemci nastopiti kot narodnjaki, temveč le kot svobodnjaki. „Ne damo se izriniti na narodno stališče“, vsklika „Gr. Tagblatt“, „temveč geslo nam je: ‚Freisinn gegen Muckertum allerwege‘!“

No, naj se zavijajo v kakoršnokoli frazo, dejstvo je, da so Nemci in nemškutarji nastopili s svojimi kandidati; dejstvo je, da so napeli vse moči, da prodero, in zastavili so zase ves upliv, ki ga imajo s fužinami, z uradništvom in z ekselencio baronom Schweglom.

Volitve so končane. Izid volitev smo sporočili: „Jesenice ostale slovenske. Zmaga sijajna. Šestnajst slovenskih, nemških šest. Načelnik Medic volil nemško. Gorjanski Jože prišel z Dunaja Medicu pomagat.“

Kakor kaže brzojavka, vlada na Jesenicah po tej volitvi veselo zadoščenje.

Na nas ni napravila ta brzojavka tega vtiska. Vzbudila je v nas bridko čuvstvo, da se moramo z Nemci in nemškutarji iz nova početi boriti po dvajsetih letih, odkar smo po korupciji in vladnem pritisku izvoljeno deželnozborsko nemškutarsko večino odpravili.

Dvajset let je šlo v dežel, Deschmann in dr. pl. Schrey nista več med živimi, vitez Vesteneck se potika po Ameriki, le dr. Schaffer, ta temperamentni govornik iz nekdanje nemške deželne nadvlade, je še med

nami, in zopet je on med onimi, ki imajo hleb in nož deželnozborske večine. Svoj čas je v deželnem odboru tvoril dr. Schaffer večine z Deschmannom in dr. pl. Schreyem — sedaj z Grassellijem in dr. Tavčarjem. Razloček je le ta, da se je nekdanje zgodilo to, kar je hotel Deschmann, sedaj se pa zgodi to, kar dopušča baron Schwegel.

Ljubljanski „napredni“ občinski zastop snema napisne deske na nemških šolah, ker so slovenske in bodejo Nemce v oči. V nočni temi izginejo. „Narod“ molči, „Gr. Tagbl.“ molči, vse molči, kakor po dogovoru.

Napisi na ulicah se Nemcem na ljubo trikrat premene. Podžupan dr. pl. Bleiweis poroča tik pred občinskimi volitvami o premenitvi uličnih tablic in zahteva za ta izdatek kredita.

Župan Hribar odpotuje na jug, ob zgodnji jutranji uri zginevajo samoslovenski ulični napisi, zginevajo pa tudi taki, kjer je nemški napis z majhnimi črkami označen.

Gospod župan skriva svojo slovansko glavo po Dubrovniku, v Ljubljani pa se dela z uličnimi napisi, kakor se je pogodil prvak dr. Tavčar in kakor žele, ali kaj žele, — kakor zahtevajo ljubljanski Nemci.

Sedaj so za enkrat pomirjeni Nemci. Ves „Fortschritt“ si stiska za kulisami roke, v „Narodu“ pa lete papirnate strele pa „brezdomovinske“ klerikalce. Ob dejstvu, ki spričujejo, da so narodni ponos in narodno čast izdali „narodno-napredni“ za skledico nemške leče, si vendar upajo še na politični trg kot slovenski narodnjaki. „Narod“ ima celó tako drzno čelo, da reklamira svojo stranko za nositeljico narodne ideje.

Smejali bi se, ko bi ne bilo med nami še tudi takih narodnih slepcev, da verjamejo celo to Tavčarjevi trobenti.

Ali priti mora še huje, da bo bolje.

Nemci se ne zadovoljujejo s sedanjim ugodnim položajem. Tam doli ob Kolpi v Dragi se na tihem ponemačuje, in deželni odbor molči, da ne vznemiri bar. Schwegla

V Domžalah, v srcu Kranjske, nemška kolonija raste. Nihče jih ne moti. Živimo v znamenju slovensko-nemške koalicije.

Če kdo kaj kritizuje, pa pravijo „narodno-napredni“: „Kaj Nemci — klerikalci so naši sovražniki!“

Sedaj so Nemci naskočili Jesenice in ob vladajočih okoliščinah dosegli za začetek lep uspeh. — Vemo, kakšne nade stavijo Nemci v Jesenice. To jim je prvi kraj, kjer hočejo dobiti večino. „Südmarka“ bo naseljevala in podpirala nemške trgovce in obrtnike in tako izpodjedala slovensko prebivalstvo. — Vse jasno, kam hočejo Nemci, in ne motimo se dosti, ako trdimo, da se bo celo sedaj našel kakšen slovensko pisan list, ki bo zagovarjal nastop Nemcev in valil krivdo na — klerikalce. Pri današnji liberalni korupciji je tudi to mogoče.

Ali liberalna nemškutarija naj se ne veseli te delne zmage na Jesenicah!

Moralo je priti tako daleč, da bodo izpredvideli tudi oni slovenski politični slepci, ki še drve za dr. Tavčarjem in Schweglom.

Štajerski poslanec Walz piše v glasilu kranjskih Nemcev, v „Gr. Tagblattu“ dne 1. januarja 1903, da bodi za Nemce politično vodilo: „nationaler Egoismus“ in pravi, da je v političnem življenju pravičnost do Slovana: „keine Tugend sondernein Laster!“

Naši kranjski Nemci pa vedno nosijo v ustih besedo o pravičnosti, in tako slepe zaspane Slovence.

Ali ni daleč čas, ko se bo Slovenec otresel onega jarma, kateri ga zdaj tlačí. Propadla bo stranka, ki izdaja ljudske koristi in Slovenec bo zopet oživel! Tedaj pa bo konec te nemškutarije, naj se že skriva za Tavčarja ali Schwegla.

Ker so proglasili Nemci za geslo brezobzirni narodni egoizem, naj se ne čudijo, da se vzbudi tudi slovenska zavest in odbija naskoke na svojo posest.

Jesenic pa ne pustimo pasti, in vse se

bo zgodilo, da zaveje tam še ostrejša, brezobzirnejša narodna sapa.

Dnevi koalicije baronov Schwegel-Hein in dr. Tavčar pa so šteti.

Kranjska ni nemška „gmajna“. —

Hrvat, proč od morja!

Iz Zagreba, 7. januarja.

V ogrsko-hrvatskem saboru sedi štiri-deset hrvatskih poslancev po zakonu, v resnici pa se le redkokdaj kateri poda v Budimpešto, da izpolni svojo dolžnost, za katero sprejema na leto 2000 goldinarjev. Med temi hrvatskimi poslanci jih je malo, ki znajo mažarski, nekaj jih je pa vendar le, ki so se naučili mažarski, in le ti bi mogli biti lahko tolmači onim, ki ne znajo mažarski, a se zanimajo za delo, za katero so izvoljeni. Žalibog, da takih delavnih poslancev ne najdeš med ono štiridesetorico, ko bi jih z lučjo iskal. Zato se pa tudi dogaja, da se na zajedniškem saboru kujejo zakoni, ki so naravnost škodljivi za Hrvatsko, a se potem še celo oglašajo v hrvatskem saboru po navadi brez vsakega odpora. Za dokaz nam je zopet zakon, sklenjen na zajedniškem saboru l. 1901 glede državne podpore pomorskemu društvu „Adria“ in „ogrsko-hrvatskemu parobrodnemu društvu“ na Reki. Po zakonu morajo biti tudi vsi uradniki in službenci le Mažari, a pri „ogrsko-hrvatskem društvu“ morajo znati mažarski, ker je uradni jezik povsod le mažarski; razun tega mora biti pri upravi „ogrsko-hrvatskega društva“ večina mažarska (po zakonu dve tretjini). Mornarski častniki se morejo sprejemati v službo le oni, ki so dovršili nauke na pomorski akademiji na Reki, in če teh ni dovolj, potem šele oni nautične šole v Bakru, ker je leta hrvatska in potem seveda tudi manje vredna.

Tako so tedaj pri teh dveh velikih podjetjih izključeni Hrvati na svojih domačih tleh iz vseh služb po zakonu, kateri je bil sklenjen z dovoljenjem 40 hrvatskih poslancev. Nezaslišano, ali vendar res!

Toda to ni še vse. Hrvatska od obeh teh podjetij ne sme dobiti niti vinarja dohodka, ker je glavno zastopstvo obeh društev v Budimpešti, kjer se plača davek v državno blagajno, ter Hrvatska ne dobi niti tangente od tega dohodka. Še več. Po zakonu sta vezani obe društvi, da podpirata

LISTEK.

Liberalci in grajščine.

Nekaj silovito, nezaslišano podlega je, ako kaka politična stranka »vesla z napetimi jadrji«, da bi prišla do večine v deželnem zboru. Upamo, da se med našimi čitatelji ne bode našla podla duša, katera bi ugovarjala temu stavku. Saj pa tudi izraža ta stavek aksijom v politiki. Morda ne? Cujte, s kako sveto jezo piše »Slov. Narod« v sredo:

»In klerikalna stranka je lani veslala z napetimi jadrji, za večino v deželnem zboru kranjskem ji je bilo.«

Ko bi bila že samo veslala, ali tudi napeta jadra je imela, in vse to, da bi dosegla večino v deželnem zboru! S tem je torej pribita vsa nečuvstvena podlost »klerikalcev«.

Toda podlost teh ljudi seza še dalje. Doseči namreč hočejo, da bi posestva kostonjeviške grajščine prišla v roke kmetov, ne pa kakih barantavcev s posestvi, od katerih bi morali kmetje za visoko ceno kupovati svet. In zato »Slov. Narod« v istem članku in še v par drugih silno ropota. On hoče, »da ostane, kakor je, še nekaj časa, da se more izvršiti pametna organizacija za skup tega sveta v kmečke svrhe.« Misli si:

Čas dobljen, vse dobljeno. Kako organizacija smatrajo liberalci za pametno, to so že pokazali, ko je skušal konzorcij kapitalistov dobiti grajščino v roke.

Ali kar nas zanima pri ravnokar omenjenih člankih »Slov. Naroda«, to ni jeza liberalcev, ker jim je odšla kupčija, marveč pristno liberalno socialno-politično modrovanje. Na jako spolzka tla stopi liberalci, kedar se spusti v socialno-politične razprave. Na tem polju je za liberalce večen žled, stopajo sem, stopajo tje, zelo previdno, ali naposled jim zdaj, na tleh so socialni politiki in zlomljena je roka ali noga. Ko se vračajo s tega nevarnega polja, so kar za v špital.

Tudi rane, s katerimi so prišli kostonjeviški članki »Slov. Naroda« s socialno-političnega žleda, niso majhne. Po trditvi tega lista je bede našega ljudstva kriva protireformacija. »Knjigovodstva v gospodarstvu, samozavesti, samosvojnosti, kar vse je med našim narodom protestantizem začel gojiti, nismo več poznali v našem življenju.« To je črno na belem v kostonjeviških člankih. Kaj neda, to je zlomljena noga. Kar hitro po zdravnika, da mu jo popravi. Knjigovodstvo v gospodarstvu da je celo učil protestantizem naš narod?! To je novo, res novo, ali patenta na to pa ne bode dobil »Slov. Narod«, kajti ta iznajdba je — preneue — kretna rečimo. Knjigovodstva v gospodarstvu torej

naš kmet ni poznal in od todi njegov položaj. Pomagajte!

Ko si je tako članek že kar v začetku zlomil nogo, se ne čudimo, ako pozneje ne more nikamor naprej. V svojih bolečinah kriči, da je joj. Kar ves preudarek so mu vzele boleti. Razžaljuje meščanstvo, o katerem trdi, da je okorno: »Životarili smo kot agrarno ljudstvo z majhnim, okornim meščanstvom.« Ko se bode bližal čas volitev, bodo seveda liberalci govorili drugače. Takrat jim bode to meščanstvo, ki jim je sedaj »okorno«, prosvitljeno in izobraženo. Tudi nad prijatelji in zavezniki liberalcev, nad veleposestniki kriči, da »za intenzivno kmetovanje za trg manjkajo skoraj vsi pogoji v lastnikih graščin.« Vsa previdnost je ob prvi nesreči zapustila članek. Ko tako leži z zlomljeno nogo na žledu, pričinja modrovati. Meščan mora, tako trdi, pomagati kmetu, da dobi svet kostonjeviške grajščine. Mi smo mnenja, da si bode že sam kmet znal pomagati, da mu le vlada proda graščino. Meščan ima drugega dela dosti, naj le pusti kmeta samega, ta si bode že znal pomagati pri graščini.

Vmes seveda udrihajo članki po menihih. Brez tega kajpada pri liberalcih ne gre. V nasprotju z zgodovino, ki kaže velikanska dela menihov za napredek človeštva, trdi člankar, da so menihi »troti«, »pijavke«. V

svoji vnemi trdi mož, da so kar oboje ob enem!

Mož se razume na socialno vprašanje kakor zajec na boben.

Ali v modroslovju je pa doma, to se mora reči. Tam sveti njegova luč. O naravnem pravu piše:

„Naravno pravo“ učijo jezuiti kot državno pravo v teologičnih učiteljskih. (!) To „naravno pravo“ dovoljuje demokratično-socialistično propagando in reakcionarno vladanje, demokratično absolutistično silovitost proti demokraciji, „naravno pravo“, prav tolmačeno, dovoljuje vse. Od Luegerjevega volilnega poštenjastva do poboja političnih nasprotnikov, od organizacije delavcev v fužinska (!) društva (Gewerkevereine) — pa le proti liberalnim podvzetnikom, — do organizacije socialnih bojov proti sovražnikom duhovenstva, od zavestnega, sistematičnega obrekovanja nasprotnikov do predelovanja ženstva in mož v spovednici, — vse dovoljuje po katoliških učenjakih, predavano in po duhovnikih prakticirano — „naravno pravo.“

Ta pa zna! Čutili smo v sebi doznost to modrovanje ponatisniti dobesedno. Potem so pa nekateri v skrbeh, kje dobiti učiteljev za prihodnjo univerzo v Ljubljani. Le kaj poprašati pri »Slov. Narodu«. Ta ve kar za celo „fužinsko“ društvo takih učenjakov. O, zlati vek zdaj Muzam kranjskim pride!

povsodi in pri vsaki priložnosti promet in trgovino le Ogrske, in da si naročujeta vse raznovrstne potrebe le iz Ogrske in ne iz Hrvatske. Tudi to so odobrili hrvatski poslanci, na Hrvatskem pa trgovina in industrija vedno bolj propada. Hrvati sploh pri teh družtvih tudi ne smejo imeti kakšnih koristi. Zato so izključeni vsi autonomni hrvatski uradniki od vseh ugodnosti, ki jih morejo imeti pri vojni mažarski in zajedniški uradniki. To seveda ni nič več mažarska sebičnost, to je že prava zloba in obest gospodarjajočega življa — in to vse z dopuščanjem 40 hrvatskih poslancev na zajedniškem saboru. Da se med ostalimi paragrafi govori le o mažarske Reki, o mažarskih lukah in o mažarskem Primorju, je čisto naravna stvar, saj se hrvatski Mažaroni temu niso nikdar ustavljali.

In vkljub tem resničnim podatkom bode uradni list hrvatske vlade še dalje trdil, da hrvatski poslanci v zajedniškem saboru vrše svoje dolžnosti najvestneje in da se nahaja hrvatska stvar v dobrih rokah. To staro pesem poje uradni list že mnogo let, toda hrvatski narod mu ne veruje, ker se vidi vsak dan jasneje, koliko so ravno ti poslanci krivi zbog svoje nemarnosti, da hrvatski narod gmotno silno propada, ker je izročen na milost in nemilost mažarskemu zatiranju celo tam, kjer je že po svojem značaju edini pozvan, da gospoduje — namreč na morju. In zdaj ga hočejo z vso silo še od tukaj iztisniti. Čas je vendar že, da slednjič pregleda tudi teh 40 slepcev, da hodijo po krivem potu.

Proti češko-nemški spravi?

Jutri se sestane v Pragi izvršilni odbor mladočeške stranke, da presodi vladni spravi elaborat in obenem izreče svoje mnenje nad postopanjem čeških delegatov v spravi konferenci. Večina češkega naroda sicer resno želi miru in pozdravlja spravi poskus svojih zastopnikov, vendar pa se dobe tudi v mladočeškem klubu voditelji, ki zahtevajo, naj se z ozirom na vladni elaborat takoj ustavi vsako nadaljnje pogajanje. S tem bi pa kajpada ravno češki stvari najmanj koristili. Posl. Pacak je te dni izjavil, da se ne bo ustrašil nobenega pritiska od radikalne strani, in je torej nade, da jutri prodre mnenje zmerno mislečih krogov.

Vsenemci in nemški nacionalci.

Osoda doslej pod vodstvom znanega K. H. Wolfa obstoječe vsenemške stranke je sedaj zapečatena. Nehala je biti prava samostojna stranka in je sedaj le še nekaka frakcija nemške ljudske stranke. Tega dejstva prav nič ne premeni okolnost, da bo nekdanja vsenemška stranka morda še nekaj časa ohranila dosedanje ime in da namerava, vsaj formalno, ostati za sedaj še samostojna. Dejansko se je popolno priklopila nemškimi nacionalcem, kar kaže tudi govor poslanca Budiga na vsenemškem strankarskem shodu. To izpremembo naj bi si posebno dobro zapomnili oni krogi, ki so pri volitvah doslej še simpatizirali z nemškimi nacionalci in tem dajali veliko prednost pred vsenemci, ker najnovejši dogodek je jasno pokazal, da se nemški nacionalci bistveno prav nič ne razlikujejo od vsenemcev. Z istopom Wolfcevcv iz vsenemške skupine se je pa tudi silno oslabil vpliv Schönerejancev; izgubili so še ono malce pomena, kolikor ga jim je svet pripisoval doslej, in to gotovo ni neugodno za razvoj naših parlamentarnih razmer.

Potovanje evropskih vladarjev.

Potovanje italijanskega kralja v Anglijo je določeno na drugo polovico, premeni pa se prvotno določena pot, kajti kralj ne potuje preko Nemčije in Belgije, marveč preko Pariza in Calaisa. Spremljala ga bota ministra Zanardelli in Prinetti, če ostaneta dotlej še na krmilu. Obisk bo vrnil kralj Edvard v jeseni in sicer v Rimu. — Za carjev obisk v Rimu je določen teden po pravoslavni Veliki noči. Car se bo vkrcal v Kronstadt in v Civitavecchia stopil na italijanska tla. Na povratku v domovino bo obiskal Crno goro, Pirej, kjer ga pozdravi grška kraljeva dvojica, in morda tudi Carigrad. — Nemški cesar obišče v maju italijanskega kralja ter bo tedaj prisostvoval otvoritvi Goethejevega spomenika. V pozni jeseni obišče italijanskega kraljeva dvojica knežji dvor v Cetinju.

Gonja proti katoliški dinastiji na Saškem.

Poročali smo že včeraj, kako gorostasne laži so si izmislili židovsko-protestantski elementi o »jezuitskih klerikalcih« ter o njih nastopu proti »svobodnejši« prestolonaslednici. V naslednjem podajemo odlomek članka, ki ga je objavila »Dresd. Zeitg.« in v katerem framaonska loža prebivalstvo naravnost ščuva na odpor proti katoliški vladarski hiši. Dotični odstavek slove: »Danes najostreje obsoja javno mnenje one ljudi, ki jih toži gospa prestolonaslednica in ki so jej, kot pravi, zagrenili tukajšnje bivanje in je naredili nemogoče. (In vendar le princezinja obsoja vse pravni svet!) Dogodki na Saškem so popolno enaki onim pred fran-

cosko revolucijo, udušiti se ne da prav nič več, obžalovanja vredna zadeva mora najti svoj naravni izid. Visoko in nizko, revno in bogato, vse prebivalstvo brez razločka strank je najgloblje osramočeno in obenem ogorčeno nad žaloigro, ki so jo vzpizorili v naši deželi. Ravno kaj takega je še manjkalo! Deželo že itak razdvajajo socialne strasti; nikjer razlika mej prebivalstvom ni toliko, kot ravno pri nas. K temu se še pridružujejo verska nasprotstva mej katoliško dinastijo in protestantskim ljudstvom. (No, sedaj šele se je framaon odkasljaj!) Doslej je to izravnila ljubezen in udanost naroda do vladarske hiše, sedaj se pa še daleko ne ve, kam bo dovedla sedanja katastrofa. Sprijenljivostjo protestanske duhovščine je sedaj tudi že pri kraju; stari reformatorski duh, ki se boji le Boga in nikogar drugega, iznova napolnjuje naše ljudstvo, in če se še dvignejo verski valovi v svojih najnežnejih čustvih užaljenega protestantskega ljudstva, jih ne bo za jezil na njih potu nihče več. Lok so prenapeli in sedaj so strune počile! — Tako hujskajo protestantsko prebivalstvo proti katoliški dinastiji.

Zanimiva dopolnilna volitev v Angliji.

V okraju Newmarket na Angleškem se je vršila nedavno dopolnilna volitev za parlament, ki je zanimiva posebno radi tega, ker je doživela vlada zopet občuten poraz. Ta okraj je že dolgo vrsto let volil konservativne vladne kandidate in sicer z veliko večino. V letu 1900. je dobil sedaj umrli kandidat Calmont 1077 glasov absolutne večine. Sicer se mora vpoštevati, da je bilo tedaj merodajno Chamberlainovo geslo: vsi opozicionalsci so burski zavezniki in izdajice. Pri sedanjih volitvi je liberalni kandidat dobil 507 glasov absolutne večine; oddanih je bilo namreč zanj 4414, za vladnega kandidata pa le 3907 glasov. Moč konservativcev je padla torej in se je zmanjšala za 390 glasov. Kot razlog se naštevajo najprej lokalne razmere, potem pa vladna politika v venezuelski zadevi in pa sladorna konvencija.

Shod zaupnikov bavarskega centra

bo zboroval 27. in 28. t. m. v Monakovem. Na dnevnem redu so mej drugim posvetovanja o organizaciji centra kot stranke (poročevalec posl. Schirmer), o bližnjih državnoborskih volitvah bo poročal delegat Krätzer, o bavarski deželni politiki pa oficial Giehl. Na javnem zborovanju govori posl. dr. Heima o carinski politiki, dr. Pichler o finančni politiki in dr. Schädler o državni in deželni politiki. Osrednji strankin odbor ima svoje predposvetovanje dne 27. jan., naslednji dan se prično meritorne razprave. Pričakovati je, da bodo zaupniki centra sklenili marsikaj, s čimur si bodo utrdili zaupanje mej volilci in si tako pripravili pot za bližnje parlamentarne volitve.

Delovanje turškega »reformatorja«.

Vsled zadnjega pritiska evropskih diplomatskih zastopnikov v Carigradu je sultanova vlada v naglici obljubila nekaj reform za Makedonijo ter njih izvedbo poverila svojemu ljubljencu Hussein Hilmi-paši. Njegovo reformatično delovanje označuje v pravi luči dogodek, ki se je pripetil v minulem mesecu v vasi Ciflik v okraju Pančevo. Dva turška agenta sta prišla v vas, da iztirjata od prebivalstva desetino. V hiši kmeta Tasa Sindraša sta zahtevala izplačilo davka, ki ga je kmet že davno odračunal in imel pri rokah vse potrebne dokaze. Ker se je kmet naravno opiral zahtevi turških eksekutorjev, sta mu poslednja pretla s samokresi. V tem hipu je prišla v sobo kmetova svakinja ter jela braniti napadenega sorodnika. Eden agentov jo je pa s tako silo sunil v trebuh, da se je nezavestna zgrudila in še isti dan porodila mrtvo dete, na katerem se je poznalo, da je bilo ubito. Agenti sta se po tem dogodku oddaljila. Njeni stariši so se podali takoj k kajmakamu v Pančevo, a »vestni« turški uradnik ni hotel o celi stvari nič vedeti in se sploh pečati z zadevo. Posredovanjem ruskega konzula Maškova je bil nato o dogodku poučen generalni inspektor Hussein Hilmi, a istotako ni ničesar ukrenil. S tako »resnostjo« se izvajajo napovedane reforme. — Še bolj nasilno so postopali turški oblastneži v vasi Vrbino. Ondi so vojaki ubili devet oseb, posilili pet žena in zažgali ter opustošili 35 hiš. Na tak način izvedene »reforme« bodo seve gotovo »pomirile« vladajoče razburjenje.

Iz brzojavk.

Vojaška posvetovanja. Pod cesarjevim predsedstvom so se včeraj dopoldne nadaljevala vojaška posvetovanja, ki so trajala dve uri. Udeležili so se jih: prestolonaslednik Franc Ferdinand, Beck, Pitreich, knez Windischgrätz in Reinländer ter predstojnik Weigl. Razgovor je veljal baje v prvi vrsti osebnim premembam. — Szell o

na godbi. V včerajšnji seji ogrske poslanske zbornice je odgovoril Szell na Košutovo interpelacijo, da ne more prej ničesar odkriti o vspehu pogodbenih pogajanj, dokler predloge niso podpisane. — Mejnarodni kongres proti alkoholizmu. V Bremen se vrši v dnevi od 14. do 19. aprila letos deveti mejnarodni protialkoholni kongres. Na dnevnem redu je nad 15 predavanj. — Chamberlain v Južni Afriki. Listi so poročali, da se je izvršil atekat na kolonijalnega ministra Chamberlaina v Pretoriji. Londonski zunanji urad o tem nič ne ve. — Razsodišče v venezuelski aferi. O razpору mej Venezuelo in Nemčijo ter Anglijo ne bo razsojalo rozsodišče v Haagu, marveč posebno sodišče, v katerem bodo zastopniki Nemčije, Anglije in Venezuele. Zborovalo bo v Washingtonu posredovanjem ameriškega poslanika. — Staroslovenska liturgija. Nekateri listi poročajo da je Vatikan izdal radi staroslovenske liturgije odlok, po katerem ostane ta liturgija samo privilegij posameznih cerkva. — Magistratnim ravnateljem na Dunaju je imenovan poslanec dr. Rihard Weiskirchner. — Letošnji cesarski manevri se bodo vršili baje na Ogrskem.

Burna občinska seja.

Iz Sela, 7. jan.

Ob 1/10. uri dopoldne je bila sklicana obč. seja. Izmed 24 odbornikov je Val. Poganič umrl 12. grudnia, a je bil še povabljen. Namestnika g. Šliber ni povabil. Kaj pravi § 41? Koj začetkom seje je župan doneo na ušesa, da je doba njegovega županstva že pretokla, a gosp. Šliber se je otresal.

Za dnevnim redom, pri katerem je padla marsikaka ostrina in gorka, začne g. župan brati neke proteste na dež. odbor od strani mnogih občanov, a nastane veliko nasprotje mej navzočimi poslušalci in mej odborniki samimi. Šliber zardi, glas se mu trese, miri in kliče o »krščanski ljubezni«. Na to g. Šliber napade nenavzočega g. Janeza Beštra, ki se takoj pokliče, da sam sliši Šliberja. Očita mu, da je imel shod na Jamniku, kjer je govoril o njem (Šliberju) same laži.

»Kakšne?»

»Da bo mene morala občina rediti, če ubožam, ker sem sedaj časten občan!»

Poslušalci: »Ali je to laž?»

Šliber: »Da laž je to!« G. Šliber obč. red!

Poslušalci: »Župan ne pozna postav!«

»Vse postavbe poznam, več kakor fajmošter!« kliče Šliber. »Vsak shod mora imeti predsednika in zapisnikarja! Kdo je bil na Jamniku predsednik?»

Urbanovec: »Nobeden!«

»Kdo je bil zapisnikar?»

Urbanovec: »Nobeden!«

»Da shod je bil, shod!« kliče Šliber. Upitje potihne. Šliber vzame v roko »Domoljuba«, v katerem so »same laži in podli napadi!« Hoče brati dopis iz Sela.

»Berite »Gorenjca« in »Narod«, saj ste liberalci!« mu upijejo poslušalci in naši odborniki.

Šliber v ognju: »Zaključim sejo in skličem tajno sejo!«

»Ni mogoče! § 47 obč. reda, kje imate za to dovoljenje? Šliber ne pozna nobenega obč. reda! To je naš župan!« Poslušalci in naših 7 odbornikov se odstranijo. Šliber jih vabi nazaj in kliče: »Vsi so gluhi!« 14 odbornikov ostane še v sobi in s temi — dva manj, kakor potrebna dvotretjinska večina — je baje še zboroval! § 42 obč. reda, g. Šliber? Govori se, če je res, ne vemo, da so pri današnji seji hoteli liberalci izročiti Šliberju diplomu častnega občana! Tudi mi smo za »tablo in rom«, v katerem so vsi obč. reda nevešči župani. Tudi pri nas se obrača na boljše, ker se ljudje seznanjajo s svojo pravico.

Liberalna naprednost.

Čirčice, 7. jan.

Našemu županu Strupiju smo doslej rekli »gospod«, zdaj je pa dobil malo drugačno ime, ker nas je izdal. Nič se mu ne smilijo naši otroci. Zato jih hoče vreči iz premkovske dvorazredne šole in narediti jim za naš denar enorazredno šolo v bolj oddaljenem Hrastju. Tako hodi rak, »gospod«, Čirčičani pa ne pojdemo! Zapomnili si Vas bomo tudi zavoljo grdih priimkov, katere ste sovaščanom dali v »Gorenjcu«. Prav je, da ste odkrili, kaj imate pod suknje in v kakšno tovaršijo hodite. »Podrepani« Vam bodo že vrnili prihodnje leto, če ne prej. Ako Vam Pirc pomaga delati šolo v Hrastju, s tem ne škoduje le nam, ampak tudi sami sebi in trgovcem v Kranju. Naši otroci res večkrat gredo v šolo čez Kranj, ker imajo v Kranju po štacunah spotoma kaj kupiti. Tudi v štacuno zraven cerkve, ki je menda Pirčeva, smo jih že poslali. Sedaj pa nikdar več ne, če nas Pirc tišči v Hrastje. Se bo pa tam doli kje kaj kupilo, namesto v Kranju, če bodo otroci morali tje hoditi. Sicer

pa upamo, da se bo še nekaj Save uteklo pod pečinami na Prebačevem, preden bodo naši otroci videli ondoto šolo. Ločili se bomo prej od hraške občine in združili se kar je bolj naravno, s Pramskovim, Gorenjmi, Rupo, Klancem in Hujami v eno občino. Pri zadnji razpravi v tej zadevi, ko je deželni zbor nameraval ustanoviti omenjeno občino, smo se še ustavljali, zdaj se ne bomo več, ker smo v sredi te nove občine sezidali lepo šolo na Premskovem.

Iz medvodske občine.

Meseca listopada so gg. župan in orožniki kar nenadoma pregledovali dimnike po vaseh. Oglašali so se najraje pri revnejših hišah.

Ne rečemo, da to ni potrebno, ker pri zanikernih gospodarjih je res nemarnost gledé ognja. Toda to bi bilo treba preje javno razglasiti, da bi gospodarji ukrenili potrebno. Tako je bilo več revnih gospodarjev naznanjenih in so morali plačati prav občutno kazen. In ti so večinoma oženjeni delavci tukajšnje tovarne, katere kazen dvakrat zadene. Po uro daleč morajo hoditi v tovarno, ob 5. uri zjutraj že vidite očeta na potu do tovarne ob vsakem vremenu, zvečer pa zopet ob pozni uri proti domu, da more preživiti svojo družino. Mnogi otroci teh družin nimajo potrebne obleke, da bi mogli obiskavati šolo, in zopet je kazen za petami. Če je bilo torej potrebno dimnike pregledavati, kakor je ukazala dež. vlada, naj bi se to bilo pravočasno naznanilo.

Bilo je meseca vinotoka, ko so štirje vrtoglavi fantje rogovolili po vaseh in zašli tudi v samotno vas Brezovico pri sv. Katarini. Tam so na skednju Janeza Plešca h. št. 3 nagajali mirnim delavcem in zlomili senene vile. Gospodar je pokaral nepovabljenega goste. Nato pa ga eden izmed nagajivcev suje in tepe, da dva dni ni mogel opravljati svojega dela. Ta dogodek je bil naznanjen c. kr. orožnikom v Medvodah. Konec je bil, da bi bil kmalu gospodar kaznovan. — V nekem drugem slučaju je bil orožnik zaradi neutemeljene ovadbe premeščen.

L. 1901. je neki hišni posestnik — ime zamočimo — pri c. kr. okrajnem glavarstvu vložil prošnjo za koncesijo gostilničarskega obrta. Prošnja je prišla v pretres občinskega odbora. Ta je enoglasno prošnjo odklonil z ozirom na majhno in revno vas ter druge razloge. Prošilec prošnjo ponovi, a občinski odbor zopet enoglasno prošnjo odkloni z dostavkom, da v tako revni in majhni vasi zadostuje ena gostilna, ki je že jako stara in poštena. Toda navzlic temu je dotični prosilec, ki je bil svoj čas orožnik, dobil koncesijo.

Gospode c. kr. orožnike pa prosimo, naj bi včasih malo pogledali, po katerih gostilnah ponočnjaki kriče in se po svoje zabavajo do ranega jutra, kakor se je to zgodilo ravno na novega leta dan. Večkrat se tudi pleše brez vsakega dovoljenja. Mi priprosti ljudje sodimo, naj bi g. župan vse take slučaje naznanil gospodom orožnikom. Mi nimamo nobene pravice dajati povelja, vendar pa mislimo, če je voznik takoj naznanjen in kaznovan, ako po klanou ne položi coklje pod voz, da so vendar večje kazni vredni ponočni krokarji, ki razgrajajo celo noč, v jutru pa po jarkih pobirajo svoje kosti. Mislimo pa tudi, da mora biti kaznovan tudi krčmar, ki se ne zmeni za nobeno policijsko uro. Mladi svet zapravlja v takih gostilnah svoj zaslužek, na starost naj ga pa občina redi. Torej za vse enaka pravica, naj je Janez ali Jože ali Jernej.

Več občanov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. januarja.

Javkanje liberalcev. Znano je, da so cestni odbori na Kranjskem večinoma v liberalnih rokah. »Narod« sedaj javka, da radi »črne obstrukcije« nekateri cestni odbori, ki ne izhajajo z 20 odstotno naklado, ne bodo mogli pobirati še višje naklade, in pravi, da je to kmetu v škodo. Kaj takega more trditi le kak silno neumen liberalci! Da bi bilo kmetu v škodo, ako bo moral plačevati višje doklade! Kdo se ne smeje tej »Narodovi« trditvi. »Narod« naj bi raje pisal, kako slabo gospodarijo liberalci v cestnih odborih in da bi pri dobrem gospodarstvu ne bilo treba zviševati doklad. Ponavljamo: da cestni odbori v letu 1903 ne morejo pobirati doklade čez 20%, je velika zadrega liberalne stranke. Saj so večinoma cestni odbori lib. po zaslugi liberalne večine deželnega odbora, ki je gledala v prvi vrsti samo na liberalno mišljenje, ne pa tudi na sposobnost za cestno odborništvo. Naravno, da so marsikateri liberalne večine v cestnih odborih slabo gospodarile, cestne doklade so naraščale visoko čez 20%, kljub temu pa se

ceste v mnogih okrajih v slabem položaju, deloma pa so se taki cestni odbori naravnost upirali zgradbi cest v krajih, kjer so potrebne — ker so denar porabili za take ceste, ki so bile vseč njihovim liberalnim somišljnikom. Dotični cestni odbori so v dotičnih okrajih dobro znani. Tako je ljudstvo v mnogih okrajih prispevalo za ceste občutno doklado, pa ni od tega nič imelo — kajti šestokrat se je denar le porabil bolj v prilog kakega liberalnega gnjezda, da so le tam lepe ceste — večina okraja pa se je zanemarila. Zato bode v mnogih okrajih ljudstvo le zadovoljno, da mu sedaj, 1. 1903, ne bo treba tako velikega cestnega davka plačati. Cestni odbori pa naj se zahvalijo pri obeh liberalnih strankah — slovenski in nemški — za sušo v svojih blagajnah. Smešno pa je, da liberalci svoje kisle obraze sedaj skrivajo pod hinavsko krinko, češ, da je ljudstvo oškodovano. Ven s splošno volivno pravico — pa bo red v deželi, prej ne. Za lečnato jed ljudstvo svojega prvenstva ne proda!

Riomanjski dogodki. »Edinost« se zaletuje zaradi zadnjega dopisa iz Riomanja v tržaški ordinariat, češ, da ga je on poslal v »Slovenca«. Tržaški knezoškofijski ordinariat pa nima ž njo nobene zveze, ampak došla nam je od nekega dopisnika, ki razmere pozna natančneje, kakor pa gospodje okoli »Edinosti«. Apostrofiranje ordinariata je torej v »Edinosti« deplacirano. Glede nastopa c. kr. okrajnega glavarja z orožništvom smo že takoj izjavili, da smo načelno zoper vsako vmešavanje države v cerkvene razmere. Da postopanje dr. Požarjevo ni korektno, o tem ni nobenega dvoma. Da Slovenci v Trstu nimajo ugleda, je istotako res, in politika »Edinosti« je na tem mnogo kriva. Tržaški narodni voditelji dopuščajo uprav brezumno beganje ljudstva. Kaj naj rečemo k budalosti, h kateri so »narodnjaki« na sv. Treh kraljev dan zapeljali zaslepljene Riomanjce? »Edinost« bahato poroča: »Iz Riomanj nam sporočajo, da so dogodki zadnjih dni dovedli do tega, da je tamošnji narod sklenil popolnoma odstraniti vsako latinsko znamenje, ki bi jih morda še vezalo na latinski obred. Dne 6. t. m., na praznik svetih Treh kraljev po latinskem koledarju, so sklenili občanarji riomanjski, da se v Riomanjih uvede vztočni cerkveni unijatski koledar. Tako je bil torej za njih dne 6. t. mes. delaven dan, a praznik Bogojavljenja (sv. Treh kraljev) bodo praznovali po vztočnem obredu dne 19. t. m. (dne 6. po julijanskem koledarju). In začeli so tu takoj postopati po tem sklepu. Ljudje so se razšli na delo po polju, za otroke je zvonilo v šolo in zbrali so se vsi otroci — ni eden ni manjkal (Ni verjetno! Opomba uredništva) pred šolskim poslopjem s knjigami v rokah. Gospod učitelj je bil seveda v največji zadregi in je poslal otroke domov z opozorjenjem, da danes ne more biti šole. Na to so šli otroci s starši na delo. Daljših svojih opazk nečemo dostavljati. Mi pa do stavljamo to opazko, da je početje tržaških »vztočnikov« naravnost brezumno. Taki politiki pač nikoli ne bodo imeli ugleda.

Uspehi »črne obstrukcije«. Pod tem naslovom navadno »Slov. Narod« slepi in straši ljudi, češ, da jim je obstrukcija v škodo. Ali pa ljudstvu ni v škodo liberalno geslo »klerikalcem knof in liberalcem groš«, katero zagovarja »Narod«, da bi hujskal ljudstvo. Vsako sredstvo mu je dobro, a prebivalstvo tudi dobro ve in želi, da se zlomi liberalni terorizem. Tako je »Narod« pisal, da je slavinski vodovod položen na najdaljšo klop. Temu pa ni tako. Deželna vlada je namreč sporečila deželnemu odboru, da peljedelsko ministerstvo dovoli za vodovode v Slavini, Kočah in Žejah 40% državnega prispevka, dežela pa naj bi prevzela še nepokritih 10%, skupaj torej 35%. Deželni odbor pa je vladi odgovoril, da ne more več prevzeti, nego 25%, in izrazil željo, naj ministerstvo prevzame še 10%, torej skupaj 50%, kakor je to storilo na prošnji deželnega odbora za vodovode v Nadanjam selu, Novi Sušici in Gor. Vremu. To se je zgodilo z ozirom na vojake, ki ob vajah na Notranjskem večkrat trpé hudo

žejo vsled pomanjkanja zdrave pitne vode. Deželni odbor se je v svojem odgovoru skliceval na dejstvo, da so Slavina, Koče Žeje revne vasi na kraškem ozemlju, za katero velja načelo, da vlada dovoljuje najvišje prispevke. Torej je povsem opravičeno upanje, da ministerstvo tudi za te vodovode dovoli 50% državnega prispevka.

Sijajna zmaga v Cerknem. Iz Cerkna na Goriškem se poroča: Pri občinskih volitvah dne 7., 8. in 9. januarja t. l. sijajno zmaga krščansko-socialna stranka v vseh treh razredih v kljub hudemu pritisku zagriženih nasprotnikov. Nič ni pomagal Tumov kalamen, še manj pa Gabrščkov kanon. Živijo dr. Gregorčič! Naprej za probudo in blagor naroda! — Zavedni volilci.

Častni občani. Občinski odbor v Skočinu je v seji dne 8. t. m. izvolil za častne občane bivšega kapelana g. A. Bojanca, upokojenega nadučitelja g. Fr. Lavriča in g. Fel. Stareta, graščaka na Vrhu in Golovcu.

Liberalna blamaža. V Tomišlju imajo novega župana, pristaša katoliško-narodne stranke. Rekurz liberalnih pristašev proti občinski volitvi je vlada ovrгла.

Primanjkljaj družbe sv. Cirila in Metoda. Družba sv. Cirila in Metoda je sklenila preteklo leto svoje delovanje s primanjkljajem, ki znaša 1069 K 69 v. Na pomoč družbi, da se primanjkljaj ne pomnoži, ampak pokrije!

»Bogoljub.« V četrtek je izšla prva številka tega novega ljudskega cerkvenega lista. Oblika mu je popolnoma ista, kakor »Domoljubu«; samo, da je »Bogoljub« za sedaj še drobnejši. Na prvi pogled se vidi, da si hočeta biti — brata. V pristnem cerkvenem duhu in v popularnem slogu pisanega cerkvenega lista res potrebujemo. In naše ljudstvo se ga bo gotovo oklenilo, ko ga spozna. Na naših somišljenikih je, da ljudi ž njim seznanijo. — Vemo, da list ne bo ustrezal vsem zahtevam, ki se nanj stavijo. Prosimo potrpljenja! Vse pomanjkljivosti se bodo polagoma po zmožnosti odpravile in popravile. In čim več bo naročnikov, tem lažje se bo vsem zahtevam ustreglo.

Pogreb bogoslovca g. Urbasa je bil minoli torek v Vavta vasi jako veličasten. Pogreb je vodil mil. g. novomeški prošt dr. Elbert; vdeležilo se ga je mnogo pokojnikovih tovarišev in drugih ožjih prijateljev, ki so položili na krsto krasen venec, isto tako Marijina družba. Pevci so zapeli ganljive žalostinke, bogoslovec g. Orehek mu je govoril prisrčno slovo. Pogreba se je udeležilo tudi mnogo duhovščine iz okolice č. gg. frančiškani iz Nov. mesta, usmiljeni bratje iz Kandije in mnogo drugih.

Predavanje v Kranju Društvo »Kranj« v Kranju priredi v nedeljo 11. t. m. prvo javno predavanje ob 5. uri popoldne v svojih prostorih, v I. nadstropju gostilnice g. Šumija; predaval bo g. prof. Remec o elektriki, zlasti o električni razsvetljavi. Vse člane in prijatelje društva vabi k obilni udeležbi Odbor.

Orožniki in potresna posojila. Dobili smo že mnogo pritožb z dežele, zakaj naj ravno gg. orožniki poročajo deželni vladi o premoženjskih razmerah onih posestnikov, ki so dobili potresna posojila in jih morajo vračati. Ako imajo županstva že itak mnogo dela, zakaj naj bi bila njihova poročila ravno glede potresnih posojil nezanesljiva? Mnoge pritožbe gledé informacij se nam zde popolnoma utemeljene, zato prosimo, naj nam dotični posestniki dopošljejo natančne podatke s podprtimi dokazi.

Umrli je v Gradcu v 26. letu soproga stotnika generalnega štaba gospa Katarina Kapretz, hči umrlega deželnoosodn. predsednika Kapretza.

V Postojini se naseli znani liberalni odvetnik dr. Pikel.

Novice iz Istre. Zaročil se je v Pulju trgovec z vinom in oljem g. Ante Tranfič z gđ. Marijo Udovič, hčerko posestnikovo v Pulju. — Umrli je v Voloskem posestnik in trgovec g. Ivan Mandić, znan hrvaški rodoljub. — V Pazinu je umrl umirovljeni župnik iz Kringe g. Ivan Mizzan. — V Tinjanu so se danes pričele nove

občinske volitve. Lahi delujejo z vsemi silami — Iz Lazareta pri Kopru pišejo, da je stopil v pokoj č. g. župnik Jakob Kocijan. Kot upravitelj župnije je došel tja č. g. Josip Košir, dosedaj duhovni pomočnik pri sv. Antonu starem v Trstu. — Naša vojna mornarica bo imela zimske vaje na jadranskem morju, nakar obišče razne luke na iztoku.

Zaplenjen podlistek. Hrvatska cenzura je vedno podjetnejša. Sedaj se je spravila že na podlistke hrvatskih listov. »Hrvatski« je bil zaplenjen podlistek »Crnice« in včeraj nam došla »Hrvatska« ima namestu prve črtice — bel prostor. Taki beli prostori v hrvatskih listih govore več, nego najostrejši članki.

Nesreča. V škofjeloškem kamnolomu za bohinjsko železnico se je 8. t. m. ponesrečil 36 let star Giovanni Zarzenoni, iz kraja Odigo, občina St. Peter, ob Nadiži (Udine). Nanj se je zvalila zasekana mogočna skala, in mu zmečkala drobovje in zlomila nogo. V malo trenutkih je izdihnil. Prenesli so ga v mrtvašnico škofjeloškega pokopališča.

Pozor na stare poštne nakaznice. Slavno občinstvo se še enkrat opozori, da stare poštne nakaznice in pa poštne spremnice s povzjetjem lahko še pri vsakem pošt-nem uradu zamenja do 15. t. m. Potem te vrednotnice nič več ne veljajo.

Otrok se je zgubil. Iz Ajdovca pri Žužemberku se nam piše: Pri nas so dne 7. t. m. prav pridno grabili listje, ker je bilo vreme tako toplo. Z drugimi vred so šli tudi otroci, a so se kmalu vrnili, razven triletne Marije Štrumbelj, hčerke tukajšnjega trgovca. Sosed vzame dekletce v naročaj in jo nese iz gozda in siroté pogumno reče, »zdaj grem kar sama, saj znam, vidim že cerkev.« Sosed se vrne nazaj k delavcem, od tedaj pa o deklici ni bilo ne duha ne sluha. Iskali so celo noč in ves dan, a nikjer nobenega sledu o otroku, dasi so preiskali vse kote in pregledali tudi vaško lužo. Dogodek je prava zagonetka; nekateri sklepajo, da se je zgodil tu hudoben zločin, če ni otrok padel v kako brezno, kar je pa skoraj izključeno. Ravno v bližini ni nobenega, v enega so pa spustili po vrvi človeka, a tudi notri ni našel nikakega sledu. Dvomno bi bilo, da bi bila žrtev divji zverini, dasi so pred par tedni sledili tu volka. Žalosten in pretresljiv dogodek, ob enem pa svarilen opomin starišem, da naj pazijo na svoje otroke. Deklica je rudečelična, čisto ostrizena in ima na obeh ušesih jamici. Ako bi kdo kaj zvedel gotovega o tem otroku, naj to sporoči.

— **Nova Raiffeisenovka.** V Smedniku so ustanovili Raiffeisenovo hranilnico.

— **Velika tatvina na Reki.** Razparnika »Pannonia«, ki je te dni priplul na Reko, je ukradena poštna pošiljatev v vrednosti 7000 kron.

— **Požar v Hočah** pri Mariboru, o katerem smo včeraj poročali, je petim posestnikom uničil vsa poslopja in pridelke.

— **Čevljarska stavka v Pulju** je končana. Večina mojstrov je dovolila zahtevano povišanje plače.

— **Novo sokolsko društvo** se ustanovi v Lutomeru.

— **Zopet nov dohodek laških podanikov.** Predvčerajšnjim se je zopet pripeljalo s parnikom v Trst 89 delavcev iz Italije. Skoro vsi so dobili še isti dan v Trstu delo. Lahi v Avstrijo, Avstrijci v Ameriko! In pri tem vlada miži.

— **Živ zgorel.** Na Sladki gori pri Čmureku je zadnji petek, 2. jan., živ zgorel prevoznik (brodar) Feuerlöcherjevega broda čez Muro, Anton Schof. Zjutraj istega dne so ga našli v njegovi kolibi vsega zažganega — mrtvega. Poprej se je nasrkal žganja. Pijan je zakuril v peč in se vlegel v posteljo, ki je začela goreti in je ž njim vred zgorela.

— **Izgubila se je v Ajdovici** pri Senožečah 7. t. m. tri leta stara hčerka posestnika Franceta Štrumbeljna.

— **Opozorjamo na današnji oglas g. K. Lenčeta** na Laverci glede prodaje molznih krav na javni dražbi.

— **Papeževa zahvala dunajskemu mestu.** Papežev nuncij Tagliani je na slovesen način izročil županu dr. Luegerju zahvalo sv. očeta za jubilejni dar dun. mesta. Obenem je nuncij izročil dr. Luegerju papežovo lastnoročno pismo.

— **Iz Idrije** se nam poroča: V nedeljo 4. t. m. se je ponesrečil g. Kajetan pl. Premerstein; zlomil si je nogo.

— **Ali je Grete za ljudske šole?** Piše se nam: Že zopet vsiljujejo šolska oblastva in ljudske šole znano delo »Alt-Krain«, ki je izdaja Konrad Grete. Dokazali smo že enkrat, da Grete ne zna niti pravilno risati, da so njegove slike brez pomena za našo kulturno zgodovino, ker še slogov ne razloči, — da so tudi za nazorni nauk abecedarjev neprimerni in vsaj za polovico predrage. Vendar jih c. kr. okrajni šolski sveti priporočajo in hvalijo, da so poklicane domoznastvo posebno pospeševati in estetičnemu in kulturno zgodovinskemu čutu obilno hrane dajati. Ta hvala izvira gotovo iz peresa moža, ki se ni potrudil, da bi primerjal te slike s predmeti. Pogleda naj cerkev v Kranju, in dotično sliko v »Alt-Krain« pa ne bo nikdar več dela hvalil, če zna sam tudi kaj risati. In tudi če bi bila ta publikacija tudi kaj vredna, za ljudske šole po deželi je toliko potrebna, kakor kmetu »Mödezeitung«. Za sedanjí čas bile bi ljudskim šolam bolj potrebne tabele, ki statistično in fiziološko kažejo škodljivost alkohola.

— **Novice iz Kranja:** Delujoči člani, ki so izstopili iz požarne bramb., prijatelji Omeretovega Franceljna, kateri se niso podvrgli Pirčevi komandi, so: Ivan Zupan, Fran Spenko, Ivan Engelman, Josip Fuaso, Janez Zebre, Franc Rakovec, Franc Veit, Dragotin Drinovec, Janez Bajt, Vinko Miklavčič, Jernej Strniša, Rudolf Prašnikar, Janez Rakovec, Anton Režek, Josip Štirn, Alojz Rakovec, Karol Sterniša, Anton Puhar, Rudolf Markelj, Janez Puhar, Janez Dolinar, Hinko Veit, torej 23 mož, kateri so vedno noma nad 10 let požrtvovalno služili. Naj g. Ciril še kako polo ob 6. t. m. pogleda, bode tudi nekaj izčrpanih videl. — Ker že ravno govorimo o gasilnem društvu, naj se to povemo, da je Vorenčkov Ciril tudi nekaj v Stražišče gasit hodil, a ga je Fikužev Johan zmotil; pri tem mu je res predlo, pa si je mislil: za zajca je dober grm, se saj lahko za njega skrije. »Naš fant« se je pa pred par leti malo osmutil. Zakaj ni direktorja Kokalja vprašal, kako so pogasili njega hujarski fantje, da ni pogorel popolnoma. — Direktorica Kokalj pa kaže svojo oliko v tem, da člane okr. bolniške blagajne obkłada z barabami. Če ima za to patent, ne vemo. Sicer ga pa lahko dobi. Miklavčeva pravita, da delavcem patent za zidarstvo daje Pirc, pa ne okrajni glavar Pirc. Čemu bi ga direktorica ne dobila, ko je tako imenitno avanzirala, da sme delavcem deliti priimke.

— **Otrok se je zadušil** v zibeli delavčevi ženi Mariji Ložar v Zalogu pri Ljubljani. Pustila ga je samega brez nadzorstva.

— **Važna rassodba.** Upravno sodišče je razsodilo: »V posebnih slučajih, ako zahteva javni promet, more polit. oblast po svoji razsodnosti razvlastiti zemljišča.«

— **Strelne vaje pri Krškem** se vrše od 17. do 21. t. m. ob 7. ure zjutraj do poldne.

— **Sejmi po Slovenskem od 12. do 17. januarja.** Na Kranjskem: 12. v Trnovem pri Ilir. Bistrici, Žerovnici in na Vidmu; 13. v Metliki; 17. v Kotredežu, Železnikih, na Uncu, Brezovici, v Cerkjah in Kostanjevici. — Na slovenskem Stajerskem: 12. pri Novi cerkvi, v Smarji blizu Celja in Planini; 14. pri Sv. Filipu v Veračah; 15. v Gomilici, Artičah in Slov. gradu; 17. v Kapeli pri Brežicah in Petrovčah. — Na Koroškem: 12. v Pliberku in Gmintu; 13. v Beljaku, Milštatu in Strasbergu. — Na Primorskem: 12. v Palmi in Sežani; 14. v Vidmu (3 dni).

Tedenski koledar.

Nedelja, 11. januarja: 1. po razglasenju Gospodovem; evang.: Ko je bil Jezus 12 let star Luk. 2. — Ponedeljek, 12. januarja: Ernest m. — Torek, 13. januarja: Osmina sv. 3 Kraljev. — Sreda, 14. januarja: Hilarij škof. — Četrtek, 15. januarja: Pavel pušč., Maver opat. — Petek, 16. januarja: Marcel p. m., Ticiojan škof. — Sobota, 17. januarja: Anton puščavnik. — Solnce izide 15. januarja ob 7. uri 44 min., zaide pa ob 4. uri 35 minut. — Lunin spremin: Ščip 13. januarja ob 3. uri 15 min. popoldne. — Musica sacra v nedeljo, dne 11. januarja: V stolnici cerkvi velika maša ob 10. uri: »Missa in honorem sancti Friderici«, zložil Josip Nešvera, graduale »Benedictus Dominus«, zložil Anton Foerster, cfortorij »Lubilate Deo«, zložil Kašpar Aiblinger.

Ljubljanske novice.

Predavanja v »Katoliškem domu« se zopet prične v torek 13. t. m. »Slovenska krščanska socialna zveza« priredi v torek točno ob 1/8. uri zvečer javno predavanje. Predaval bo g. profesor Evg. Jarc iz Kranja. Vstop prost.

Velika veselica železničarjev. »Prometna zveza« železničarjev in uslužbencev električne železnice je svojo veselico z ozirom na veselico slovenskega planinskega dru-

štva preložila od 1. febr. na 31. januvarija zvečer. Veselica se bode vršila v prostorih starega strelišča. Opozarjamo že danes na to veselico, katero bodo železničarji priredili jako okusno in zabavno. Priprčani smo, da se bo ljubljansko občinstvo v najboljnejšem številu odzvalo vabilu vrlih železničarjev.

Predavanje za obrtnike. Odbor zveze obrtnih zadrug priredi v četrtek 15. t. m. predavanje. Predaval bo g. ravnatelj Šubic o motorjih. Predavanja se bodo vršila vsak četrtek od 8 do 9 ure zvečer v šolskih prostorih obrtne strokovne šole na Starem trgu. Vstop je vsakemu prost.

Zbirke za germanizacijo v Klauerjevi prodajalnici. Tvrda Klauer ima prav rada od Slovencev dobiček, a pravega takta se pa menda še ni naučila. V prodajalničnih prostorih je neki stolpič, ki je strah posebno raznih agentov. Da se gotove odločujoče osebe v Klauerjevi trgovini hranijo pri dobri volji, mora marsikdo vreči v ta stolpič dar za nemške namene. Tako se godi v Ljubljani v prodajalnici, v katero hodijo vedinoma Slovenci. Res lahko se Nemci norčujejo iz Slovencev.

Peroke. Dne 17. t. m. se poroči tuk. trgovec gosp. Fran Dolence z gđno Marijo Hofbauer. Poročil ju bo g. dr. Anton Medved iz Maribora. — Trgovski pomočnik g. Ivan Novak se poroči z gđo. Marijano Ločnikar. — Hišnik v kranjski hranilnici g. Ivan Kastelic se poroči z gđno Lucijo Lukane. — Pečarski monter gospod Viktor Bauer na Dunaju se poroči z gđo. Terezijo Slana.

Napad na igralko gđo. Kreisovo je vzbudil po vsem mestu veliko senzacijo. S posebnim zadoščenjem je sprejelo občinstvo vest, da se je oblasti posrečilo napadalec tako hitro dobiti v pest. Napadalec brezdelni hlapec Anton Zagar je bil že opetovano kaznovan. Sedaj je že zaprt v »novem Žabjaku«. Da se je gđo. Kreisova mogla tako močnega človeka srečno ubraniti, dasi je na videz jako nežna, zahvaliti se ima borenju, katero goji kot zavedna Čehinja. Na vratu in rokah se gospodičini poznajo utiski napadalcev rok. Gđo. Kreisova jutri že zopet nastopi na slovenskem odru v »Quo vadis« v ulogi Eunice, sužnje Petronije. — Prijeti napadalec dejanja ne taji. Po napadu je šel na Gorenji Rožnik, kjer je pil. Od tod se je podal v Zgornjo Siško, kjer je uropani uhan prodal nekemu delavcu za 2 kroni. Tudi radi tatvine je bil že večkrat kaznovan.

Brezdelje med pekovski pomočniki. Piše se nam: V Ljubljani je sedaj veliko pekovskih pomočnikov brez dela. Včeraj se je 15 pekovskih pomočnikov, ki nimajo dela, podalo v parno pekarno g. Kantza prosit dela ali denarne podpore. G. Kantz je po dolgem obotavljanju izročil za vsakega 10 krajcarjev. Ob enem so pekovski pomočniki prosili, da bi v parno pekarno g. Kantz jemal v službo domačine, ne pa tujce, ker tudi samo domačinom prodaja kruh. To bi tudi mi priporočali g. Kantzu, da se tako brezdelje mej domačimi delavci omeji. Tudi dolžnost občinstva je pritiskati na to. Čujemo, da bodo domači brezdelni pekovski pomočniki prišli vsak teden k g. Kantzu, dokler ne bo vzel v službo domačih delavcev. Z druge strani se poroča, da se tekom dnij pripeljata k g. Kantzu še dva pekavska pomočnika z — Dunaja. To pač ni prav! Ako g. Kantz računa, da bo tukajšnje občinstvo kupovalo njegov kruh, naj se ozira na domače pekavske pomočnike!

Ulom. V času od 30. m. m. do 2. t. m. je bilo ob cesti med Senčurjem in Kamnikom ulomljeno v samotno ležečo hišo gostilničarja Ivan Grajzarja in Ursuli Čebulj in pokradeno obleke za 60 kron. V hiši ni takrat nihče stanoval.

Društvena godba priredi koncert jutri 11. t. m. v restavracijskih prostorih gospoda Hafaerja. Začetek ob 8. uri zvečer vstopnina 40 vin.

Iz bolnice. Josip Avsenik, mizar in posestnik v Begunjah, je 8. t. m. ponesrečil. Pri delu mu je stroj na levi roki odtrgal tri prste. Prepeljali so ga v bolnico.

Posredovalno delovanje mestne posredovalnice za delo in službe v mesecu decembru. V primeri s prejšnjim mesecem je došlo jednako število delojemalcev, v primeri z onim lanskega leta, pa je došlo v letošnjem dokaj več oglasil. Moških imo bile službe ponudene za trgovske pomočnike, mizarje, ključarje, kovače, čevljarje, pisarje, največ pa trgovskim slugom in prometnim uslužbenecem. Pri ženskem delu je bilo oddanih največ hišnih poslov, gostilniških uslužbenecv in poslov za kmetake delo. Posredovanje z vajenci ni imelo povoljnega uspeha, da si je mnogo vprašanj za istimi, vendar jih vedno pomankuje. Ravno je tako s posredovanjem stanovanj, ker je pripravnih srednjih stanovanj jako težavno dobiti. Kakor običajno se je posredovanje nanašalo največ za mesto, na unanje kraje in deloma, dasi dohaja mnogo zunanjih naročil celo iz oddaljenih krajev n. pr. iz Sr-

bije. Službe dobe takoj: 7 tesarjev, 1 komptoristinja, več računajočih in navadnih natakarje, kubarje in drugih poslov.

I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani. Redni občni zbor I. društva hišnih posestnikov v Ljubljani vrši se dne 30. januvarija 1903 ob pol 8. uri zvečer v mali dvorani »Mestnega doma«. — Dnevni red: a) Poročilo o preteklem letu. b) Končni račun o preteklem in proračun za naslednje leto. c) Volitev odbornikov. d) Volitev treh pregledovalcev računov. e) Določitev letne članarine. f) Slučajni predlogi članov. Predlogi, katere so člani najmanj 14 dni pred občnim zborom pisмено izročili odhodu, se morajo staviti na dnevni red.

Ponesrečena učiteljska pripravnica. Učiteljska pripravnica gđo. Marija Brolih je 8. t. mes. na stopnicah v »Narodnem domu« padla in si zvila desno nogo. Prepeljali so jo v bolnico.

Prijet dezertar. Vojak Anton Nymphen, ki je bil potegnil dne 7. t. m. iz žrebčarne na Selu, je bil danes ponoči v mestu prijat. Na sv. Petra nasipu ga je srečal policaj, ki ga je vstavil, ker ni našel sablje pri njem in se mu je vsled tega sumljiv zdel. Vstavljenec je policaju tudi takoj povedal, kdo da je. Policaj ga je peljal na rotovž, odkoder ga je potem vojaška patrulja odpeljala. Nymphen se je skrival na nekem hlevu na Selu in je mej tem časom pojedel le dve žemlji.

Krajevna skupina Ljubljana državnega društva avstrijskih poštinih in brzojavnih uslužbenecv priredi dne 31. januarja 1903. plesni venček v steklenem salonu kazine s sodelovanjem mestne društvene godbe.

Glas iz občinstva: Slavni magistrat ljubljanski je letos gotovo pozabil, da je treba udasih blato po cestah in ulicah postirati po drevednih pa pota s peskom posuti, da se more občinstvo sprehajati, ker si ne more vsak »špogati« tega veselja, da bi se »nobel« okrog vozil.

Trgovski ples priredi v soboto dne 7. februarja t. l. »Slovensko trgovsko društvo Merkur« v veliki dvorani »Narodnega doma«. Odbor se ni ustrašil velikega truda in stroškov, ki so s takimi prireditvami vezani, marveč so mu pred očmi nekdanji trgovski plesi, ki jih ni posečalo samo tukajšnje trgovstvo in inteligenca, ampak tudi trgovstvo in inteligenca izven Ljubljane. Ker je ta ples prvi, ki ga priredi »Merkur«, nadejamo se obilnega poseta. Prebitek je namenjen podpornemu zakladu za onemogle člane.

Planinski ples. Koliko simpatij vživa »Slovensko planinsko društvo«, se je zopet takoj pokazalo. Komaj se je raznesla vest, da priredi društvo prvi »Planinski ples« dne 1. svečana t. l., že je vsa Ljubljana in okolica polna zanimanja za to veselico. Priprave za ta ples so velike, a so popolnoma tajne. V četrtek se je osnoval damski agitacijski odbor, v katerega je vstopilo 25 dam planink iz prvih narodnih rodbin. S pripomočjo požrtvovalnosti in navdušenosti narodnih dam je društvu sijajen vseh zagotovljen. Vabila na ta ples dobe člani »Slovenskega planinskega društva« s prihodnjo številko »Planinskega Vestnika«.

Tatvine. Včeraj opoldne je na Sv. Petra cesti št. 65 ukradel neznan tat posestniku Fr. Prezeljnu iz Mengša tri biše. — Ivani Bitenc na Poljanski cesti št. 56 je vzel tat vrv, na kateri je sušila perilo.

Izgubljena je bila včeraj na mestnem trgu rujava torbica, v kateri je bilo deset kron.

Novi vozovi za smeti. Ljubljana dobi dva nova vozova za pobiranje smeti. Vozova bodeta napravljena po vzorcu zagrebških aličnih voz.

Kotiček za liberalce.

Ali je za učitelje vse dobro? »Učit. Tovariš« piše, da morajo biti uvodni članki v njem dobri in premišljeni, »kajti teh ne boro le učitelji, ampak tudi drugi ljudje«. Lep kompliment stanovskim tovarišem!

Hribarja je okregal dr. Tavčar v »Narodu«. V občinskem svetu je zupan zopet sprožil zahtevo glede kontumačnih hlevov in prekladišč za živino, katera naj bi v Ljubljani zgradila dolenjska železnica. Pri tem je padla tudi beseda, da bi bila naloga dr. Tavčarja, ki je državni poslanec Ljubljane in občinski svetnik, potegovati se za to, kar tem ložje stori, ker je upravni svetnik dolenjske železnice. Tavčar pravi na to v »Narodu«: »Dobro bi bilo, da se vsak, ki hoče v takih zadevah javno govoriti, prepri pouči, da bode vsaj vedel, o čem govori!« Drugače polni samo jasli mlademu Stefanu. Tako jo je zasolil Tavčar nazaj Hribarju, mesto da bi vršil dolžnosti svojega poslanstva. Dalje pravi državni poslanec za Ljubljano, da ne more ničesa doseči, ker je v upravnem svet dolenjskih železnic odposlan od strani vlade. Ljubljancem na to dr. Tavčarju lahko tako-le odgovore: Ako ne moreš spraviti v sklad naših in vladnih koristi, pa odstopi in zastopaj vedno samo vlado.

Kolegialnost liberalnega odvetnika. »Slov. Narod«, katerega

odgovorni urednik je odvetnik dr. Tavčar, imenuje odvetnika dr. Počka »spodeno tičico«, »možička«, »zajca v repi«, »justični odpadke«, ter pozivlja odvetniško zbornico, naj preiskuje, ali spada dr. Poček še k baro u. Dr. Poček je zagrešil namreč ta veliki zločin, da piše v »Slovenca«. Zato naj ga kaznuje odvetniška zbornica. Mi bi vedeli za odvetniško zbornico potrebnejše delo: Preiskuje naj, ali spada še k baro u odvetnik, kateri svojega stanovskega kolego v svojem listu na tak način obdeluje. Notarska zbornica naj pa premišluje, ali jej služi jo v čast znani slučaj njene predsednika g. Plantana!

Krški prosvetljenci. V Krškem so imenovali dr. Tavčarja za častnega občana. Na dolgo in široko se razlaga to za duševni nivo krških liberalnih purgarjev značilno dejstvo. A nečesa manjka: V poročilu stoji, da je dr. Tavčarja zadela ta krška čast za njegove zasluge za Krško. Iskali smo teh zaslug, a — jih nismo našli nikjer. Gosp. Romih, razjasnite nam vendar Tavčarjeve zasluge!

Ničtivo za nedorasle ljudi, ampak samo za dozorele umazance! »Slov. Narod« priobčuje podel podlistek, v katerem popisuje duhovnike kot nečestnike, ateiste, hinavce in bogoskrunce ter se baha celo, da je to pisal — duhovnik ter da je vse res. Tako podlo je, kar pripoveduje, da se je — ne državni pravdnik! — ampak sam urednik zgrozil nad to svinjarijo ter se izgovarja, da to ni ničtivo za nedorasle ljudi. Nam se zdi, da se državni pravdnik šteje tudi med nedorasle ljudi ter ne bere tega spisa, kateri je očitno sramotenje od države priznane vere.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče.

»Anatolov dvojniki«. Ta rafinirano zapletena burka ima to dobro lastnost, da ves čas vzbuja pozornost poslušalčev, ker spletkaste raste iz splet in je celo dejanje polno življenja. Igralci pa morajo posebno paziti, da pikantnosti ne postanejo surovosti. Na delu se pozna, da je francosko; nemške burke so navadno vodene in dolgočasne. Upriporitev je vspeha prav dobro. G. Boleska je nadarjen, modern individualist, kar je zopet pokazal njegov Baricart. Gospod Lier ima popolnoma v oblasti mimiko obraza, s katero pove mnogokrat več, nego z besedami. Njegov Marcinelle je popolnoma zadovoljil. Na svojem mestu so bili tudi gg. Verovšek, Nučič in Perdan. Gospa Danilova je v zadnjem trenutku prevzela vlogo Colette na mesto gđo. Kreisove, a dobro izvršila svojo nalogo. Gđo. Rückova je igrala premišljeno in elegantno, gospa Dragutinovičeva je dobro pogodila vlogo tašče Aurore, gospa Dobrovolna vlogo Zenobie. Gledališče je bilo dobro obiskano.

Jutri popoldne »Quo vadis«, zvečer opera »Maričona«. — Prihodnji terek opera »Faust«. — 17. t. mes. veseloigra »Poskusui kandidat«. — 27. t. mes. Stolbova veseloigra »Morska deklica«. — Nato pride na vrsto opera »Pikova dama«.

* Album ruskih slavistov je dobil knjižničar »Musea kralovstvi češkeho« g. Pater. Tu so imena 60 slavistov, med njimi so podpisani tudi najstarejši živeči ruski slavisti: Pypin, Lamanskij, Veselovskij, Kočubinskij, Petrovskij, Miller, Drinov in dr.

* Koncert »Glasbene Matice«. Pri prihodnjem koncertu »Glasbene Matice«, kateri bo v nedeljo, dne 18. t. m. zvečer ob 1/8. uri v »Narodnem domu«, bodete dve znameniti umetnici sodelovali in sicer koncertna pevka gospodična Magda Dvořakova, hči slavnega skladatelja in mojstra dr. Antona Dvořaka in virtuo-zinja v igri na goslih, gospodična Marija Herites iz Prage.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Otroci in plesne zabave. Češki deželni šolski svet je izdal strogo naredbo zoper udeležitev otrok pri plesnih zabavah. — Razoroževanje v Evropi se začinja. Država Monte Carlo je razpustila svojo armado. Storila je to pač lahko, ker je imela samo — 34 vojakov. — Mošč petnajstimi ženami. V preiskovalnem zaporu v Varšavi sedi čuden mož, ki pravi, da se piše Vladimir Litwinecky. Prehobil je celo Rusijo kot inženir ali tehnični uradnik. Povsod je nastopal pod drugim imenom in povsod se je na novo oženil. Kolikor je dosedaj dognala preiskava, se je mož, ki je star šele 31 let, doslej oženil 15 krat, in kar je zanj sedaj posebno strašno — vse te žene žive. Edino tolažbo ima, da bo še nadalje zaprt in da ne pride z njimi v dotiko. — Smrt v peči. V Ogleju sta se skrila sina

pekovskega mojstra Fortuneta Morelli v peč, da se ogneta očetovim ugarcem. Drugo jutro so dobili dečka v peči mrtva. Zadušila sta se. — Tri milijone zaigral je v Moskvi neki Bobine. Oblast je radi tega prišla obravnavo proti dvema igralcem. — Samomor kiparja. Francoški kipar Coust se je ustrelil, ker ga ni hotela neka 48letna vdova. — 3504 stolet starih ljudij živi v ameriških združenih državah. — 50 ribičev uptonilo. Pri Rigi je zasačil vihar ribiče na morju. 50 ribičev je uptonilo. — 115 let star umrl je v Lodzu na ruskem Poljskem klepar Jakob Belchar. Zapustil je 12 otrok, od katerih je najstarejši star 88 let. — Spomenik Kettelerju. V Pekinu umorjenemu nemškemu poslaniku Kettelerju postavijo v Pekinu spomenik. — 70.000 frankov poverilo je 7 železniških sprevodnikov družbe za spalne vozove v Rimu. — Poljski plemenitaš umrl lakote. V Vilni sta od gladu umrla 80letni poljski plemenitaš Mihael Batzkiewicz in njegova žena. Sramovala sta se beračiti, zato sta živela le od skorij kruha, katerega jim je prinašala neka mlekarica. Zadnji čas je mlekarica pričela oddajati skorije nekam drugam in tako obubožani plemenitaš in njegova žena nista imela kaj jesti. Nekaj dni potem so ju dobili mrtva. Umrta sta lakote. V Vilni je ta dogodek na občinstvo napravil velikansko pozornost. — Papagaj detektiv. V neki trgovini v Odessi imajo papagaja. Te dni je naku-povala neka elegantna dama blago. Ko je zapuščala prodajalnico, zaklical je papagaj po stari svoji navadi: »Primita tatul!« Dama se je prestrašila in izpod ogrinjala padlo ji je — ukradeno blago. Dama so prijeli. — Ivan Orth živi. Poroča se, da Ivan Orth živi s svojo ženo Stubel v okolici Valparaiso. Orth ima veliko posestvo. Imenujejo ga ondi gospod Juan. — Pasja steklina. Iz Rima se poroča: Profesor Son-nani je našel mikro-organizem pasje stekline. — Starosta poljskih čas-nikarjev, Aleksander Krajev-ski, je umrl te dni. Rojen je bil leta 1818 v Varšavi. Baval se je posebno z narodno gospodarskimi vprašanji v Galiciji. — Vest jo je pekla. V italijanskem mestu Bitonto se je ustrelila žena častnika Cagno. V zapuščinskem pismu je izjavila, da polaga roko na se, ker jo peče vest. Zakaj jo je pekla vest — tega ni povedala. Ostavila je 3letno hčerko. — Socialisti na Ogrskem so zmagali pri občinskih volitvah v občinah Nasally in Orosallati. V Tati je izvoljenih 5 socialistov. — Tifus divja v Oseku radi slabe pitne vode. Tudi v Pragi imajo tifus. — Kako se na Nemškem sodi. Neki tovarnar v Augsburgu je v prepri nekemu svojemu delavcu opetovano dejal »govedina«. Delavec je tožil. Pri razpravi je dejal obtoženi tovarnar, da ni imel namena delavca razžaliti in bil je — oproščen. — Na originalni način se je usmrtil. V Turinu si je privezal neki Jakob Giorda žico okolu roke in spravil žico v zvezo z mestno električno mrežo. Takoj je pal mrtev na tla. — Protestanske diakonise uvedejo namestu katoliških usmiljenih sestrá v okrajne bolnišnice v severnem, nemškem delu Češke. Ljudstvo protestira. — Defraudacija. Tajnik gostilniške zadruge Gustav Baumer se je ustrelil. Poneveril je zadrugi 12.000 K. — Velik požar petrolejskih jam v Boryslawu je uničil 32 ro-vo-v in 23 hiš. Škode je 600.000 kron. — Nov tenorist. V Neaplju se je pojavil nov tenorist imenom Giorgini, o katerem trdijo, da prekaša vse dosedanje tenoriste. Giorgini dosega velikanske vspehe. Pred osmimi meseci je bil še prodajalec rib in je kričoč obrnil nase pozornost nekega ljubitelja glasbe, ki ga je dal izobraziti. — Nadina Slavjanskij je s svojim novim zborom 6. t. m. pela pred turškim sultanom, ki je dal zboru 8000 frankov. — Viktorien Sardou je spisal novo igro »Dantek«. — Nov potres v Andišanu. Dne 7. t. m. se je pojavil nov silno močan vertikalni sunek. Ljudje se niso ponesrečili.

Svetovaclavska. Nova založna »Dü-vera« se je konstituirala. Za predsednika je izvoljen vseučiliški profesor dr. Bráf, znani sociolog in finančnik, kateri je z mnogoštevilnimi narodnogospodarskimi spisi v »Hlasu Naroda« si pridobil veliko veljavo. Podpredsednik je grof Vojteh Schönbörn. Glavni denarni zavodi češki sprejemajo priglasel tej sanačni založni. — Znižanje vlog pa ne napreduje, kakor bi bilo želeli. Vlagatelji so znižali svoje vsote šele za 1,350,000 kron. Treba je pa 2 milijona. Zato se sanačna komisija zopet obrača do njih.

Monikli za dame. V New-Yorku in Chikagi so pričele dame nositi monikle. Stare in mlade dame nosijo monikle, katere plačujejo po 8—400 mark. Kar je pri tem najbolj čudno, je to, da se ne zde same sebi prismojene.

Vera je privatna stvar. To načelo socialnih demokratov hoče soc. demokratska in liberalna večina v Milanu izvesti na ta način, da hoče veronauk v ljudskih šolah opustiti.

O bodočnosti brezžičnega brzjava, ki sedaj že posluje mej Ameriko in Evropo, se je izrazil njega iznajditelj Marconi: Sedaj sporočimo z brezžičnim brzojavom 34 besed v minuti, a ni dolgo časa, ko bomo lahko sporočili 200 besed v minuti. Ako bi bilo treba, bi to omogočil že v nekaterih dneh. Brezžični brzojav bo v kratkem pošti prevzel polovico prometa mej Ameriko in Evropo.

Baron požigalec. Ko je marki Borsedon v Parizu prisostvoval te dni poroki svoje hčere, ga je policija aretirala. Na predvečer je v njegovem zgodovinskem znamenitem gradu La Condre pri Toursu na stal velik ogenj. Ognjegascem se je posrežilo rešiti del gradu, a našli so ognjegasci polno podloženega netiva, ki je bilo polito s petrolejem. Markiju, ki je bil zavarovan za velikansko svoto, se je dokazalo, da je ogenj sam podnetil.

Časopisje in židovstvo na Ogrskem. Na Ogrskem izhaja sedaj okoli 1000 časopisov, od katerih jih samo 166 ni v židovskih rokah, vsi drugi časopisi zastopajo židovske interese. Ogrska ima 18 milijonov prebivalcev, od katerih ni niti en milijon židov! In vendar židje na vseh poljih vladajo Ogrsko!

Ženska organizacija, ki je strah obšinskim očetom. se nahaja v mestecu Rhyaderu na Angleškem. Kadar se pojavi na vogalu lepak: Rebeka in njene hčere se zbero zvečer ob 8. uri na mestni skali, tekaj hite vse ženske iz mesta z zakritimi obrazmi k skali. Tu se kritizirajo sklepi obč. svetov in mestni dogodki. Kar se ženskam ne zdi prav, to s silo preprečijo. Oblast je brez moči. Polica je s ženske preteple. Ne kemu gostilničarju, ki se je potegnil za stražnike, so ženske zažgale hišo.

Natakarice na Japonskem. Sanuki-železnica je odredila, da bodo v vseh železniških vozovih nastavljeni natakarice, a natakarice morajo ustreči naslednjim zahtevam: imeti morajo dobro vzgojo, biti morajo zdrave, prijazne vnansjštine, lepega vedenja in poštene preteklosti. Poleg tega morajo imeti v službi vprav vojaško disciplino, ne smejo govoriti s potniki in niti napitnine ne smejo sprejemati.

K Rimu! Pet tisoč oseb se v New-Yorku vsako leto spreobrača h katoliški veri iz protestantstva. Tako je poročal zadnji newyorški nadškof Farley pri shodu katoliške lige konvertitov. Nadškof je čestital ligi zaradi krasnega njenega uspeha in zahvalil Boga, da se katoličanstvo tako širi v New-Yorku.

Vodovod pod jezerom. Iz Clevelanda poročajo: Graditev vodovoda 100 čevljev pod dnom tukajšnjega jezera, je zahtevala doslej 59 židovskih žrtv. Te dni se je pripetila v predoru eksplozija, vsled katere je bilo dvoje oseb usmrčenih in petero hudo ranjenih.

Protestantovsko krščanstvo Kakor znano, puščajo protestantje, da na njihovih vseučiliščih poučujejo v teologiji tudi liberalni profesorji, kateri Luthrovo načelo o svobodnem razlaganju svetega pisma umevajo tako, da taje tudi božanstvo Kristusovo. Najbolj znan med takimi profesorji je Hornack. Nedavno je izšla knjižica rabina dr. Feliksa Perlesa, kateri iz spisov Hornakovih dokazuje, da je le judovska vera prava. In prav ima rabin s svojimi izvajanj. Ker ako se ne priznava božanstvo Kristusovo, potem nam res nič več ne preostaja, kakor židovstvo ali pa poganstvo. Zalostno je pa za protestantovsko bogoslovje, da je prišlo tako daleč. A ni moglo biti drugače, ker po Luthrovem načelu je itak vsaka vera dovoljena.

Nov zakon za izseljence v Ameriki. O tem novem zakonu se poroča iz Washingtona, da bo zlasti velikega pomena za Slovence v stari domovini, ki mislijo priti v Ameriko, kakor seveda tudi za vse druge narodnosti, ki se izseljujejo iz svoje domovine. Po tej novi postavi bo moral vsak izseljenec, stopivši na ameriško zemljo, plačati tri dolarje davka. (To je lepa ameriška svoboda!) Posebno veliko se je v senatu govorilo glede pošiljate izseljencev nazaj v njih staro deželo. Senator Lodge je poudarjal, da število samih slaboumnih naseljenecv, za katere mora skrbeti država, znaša čez 24.000 dolarjev na leto, ter da to število z vsakim letom narašča. Nasvetoval je torej, da naj se na državne stroške pošljejo nazaj v staro domovino vsi oni, ki postanejo trajno slaboumnji, po preteku dveh let v Ameriki, razen če se dokaže, da bolnik ni prinesel kali bolezni že iz svoje poprejšnje domovine. — Poudarjalo se je tudi, da naj izselniška komisija bolj strogo postopa na Ellis otoku, da ne bo toliko krivih spridevanj in priseg, kakor do sedaj, ko so se naselniki večkrat samo z lažjo spravili skozi, dasi bi postavno ne smeli nikdar stopiti na ameriška tla. Tisti del nove postave, v katerem se zahteva od naseljenecv gotova izobrazba, je senat zavrgel, ravnotako tudi onega, ki prepoveduje prodajanje opojnih pijač po naselniških postajah.

Radi hčere. Bilo je pred par dnevi, ko je na neki ogrski železniški postaji neka stara kmetica se dremala mej potniki in se konečno postavila k železniškemu stroju. Poklicala je strojevodjo ter ga obdarila z eno krono. Strojvodja je vprašal starko, za kaj mu je dala krono. „Pazite“, reče starka, „da se vlaku nič ne zgodi, ker v njem potuje moja hči“. Tako je zlato materino srce.

Društvo za obrambo katoliške vere se je ustanovilo v Rimu proti protestantski propagandi.

Kje je najmanj ženitev? Statistika je določila, da se ljudje na Irskem najmanj ženijo. Po zadnjem štetju je nad polovico žensk, ki so dosegle 20 let, neomeženih.

Obrekovanje Rusije. Ruski listi protestirajo proti raznašanju krivih vesti o Rusiji. Pripovedujejo se namreč celo pripovedke o neredih na ruskih vseučiliščih, o političnih demonstracijah ruskih dijakov. Trdilo se je, da je bilo izgnanih iz Moskve dvajset tisoč brezposelnih delavcev, da so bili v Saratovu resni izgredi in da je bilo v Petrogradu aretiranih več odličnih oseb. Ruski listi zatrjujejo, da so vse te vesti same izmišljotine brez nikakega temelja.

Krvava drama. Na Silvestrov večer se je v Prozorju na Hrvaškem izvršila grozna drama. Kmet Imbro Vinek, sila surov človek, mnogokrat kaznovan, ki je nedavno temu odesled jedno leto ječe, je bil upravljal nečloveški proti svoji ženi in svojim otrokom. Da se reši žene in treh sinov, je dne 29. m. m. izval takov poboj, da so morali vsi bežati iz hiše. Zagrozil jim je, da ga ubije s sekiro, kdor ne gre iz hiše. Naslednjega dne se je nečloveški oče sešel s sinom Štefanom v neki drugi hiši domačega sela ter je pozval poslednjega, naj gre z njim domov. Tu pa je nečloveški oče pograbil sina za vrat in ga začel dušiti. Sinu se je posrečilo iztrgati se iz rok očetovih, in je v jezi pograbil sekiro ter udaril z njo očeta po glavi tako silno, da se je le-ta mrtev zgrudil na tla. Sin se je sam prijavil sodišču.

26 otrok. V vasi Mattel na Štajarskem se je neki materi rodil 26 otrok; devetnajst jih živi.

Automobil — prižnica. Dva duhovnika francoske reformirane cerkve v Parizu sta izdala svojim vernim oklice, v katerem prosita sredstev za nakup avtomobila, katerega bodeta rabila za prižnico in jo tako lahko prepeljavala v najoddaljenejšo oddelke mesta. Na francoskem tudi politične stranke rabijo avtomobil za govorniški oder.

Tenkovestni policisti in ubožci. Poročali smo, da je v Madridu advokat Carrilo naznanil Humbertove. Carrilo je tudi član akademije znanosti in sedaj se vrše burne razprave, ali more denuncijant sploh še ostati član akademije. Razpisano nagrado je Castro razdelil policistom in ubožcem. Policaji so dar odklonili, češ, da se v ono, kar izvršujejo oni kot poklic dostojen človek ne umešuje. Tudi madridski reveži so, kakor poročijo listi, tako viteški, da nočejo denarja, ko je zaslužen z denunciacije.

Slona so usmrtili z elektriko v New Yorku. Velikanski slon Teery je usmrtil enega svojih čuvajev in je postal divji, zato je moral zgubiti življenje. Da so slona usmrtili rabili se 6000 volt elektrike. Usmrčenju je prisostvovalo 10.000 gledalcev.

Olíkani Nemci. V Silvestrovi noči se je v Berlinu zgodilo mnogo napadov na ženske. Mnogim ženskam so napadalci strgali zgornjo obleko s telesa. Napadane ženske so morale bežati v fižakarske vozove. Tudi nože so rabili napadalci.

Z novim velikanskim projektom se peča Rusija. Zvezati hoče z velikanskim kanalom nemško morje s Črnim morjem. Načrti so že gotovi. Na severu se kanal prične pri Rigi in na jugu se konča pri Chersonu. Kanal bo dolg 1607 km, globok 8,5 metrov. Neki ameriški konsorjij je obljubil, da ogromno delo izvrši v petih letih. Stroški bodo znašali 650 mil. mark.

Študija o samomorih. Francoski socialni ekonom Emil Durkheim je spisal zanimivo študijo o samomoru. Med drugim dokazuje velik razloček med številom samomorov v katoliških in protestantskih deželah. Durkheim ni katoličan, a je prišel do slededih zaključkov. V čisto katoliških deželah, kot Španiji, Portugalski in Laški, je to število jako neznatno, visoko pa v protestantskih, kot Pruski, Saksonski in Danski. V protestantskih krajih pride povprečno 190 samomorivcev na milijon prebivalcev, do čim jih pride v katoliških le 58, a v mešanih zopet 96. Se bolj se to pozna, če v mešanih deželah posebej primerjamo protestante in katoličane. Bavarske provincije z manj kot 50 odstotki katoličanov imajo povprečno na milijon prebivalcev 192 samomorov, one s 50 do 90 odstotki katoličanov pa 135; a province z več kot 90 odstotki katoličanov jih imajo samo 75. Iste številke veljajo za Prusko in Švico, dasi je tu prebivalstvo ločeno še po jeziku.

Nemški cesar ga je blamiral. Grof Pavel pl. Hoensbroech je spisal knjigo proti papeštvu in jo poslal nemškemu cesarju. Domisljivemu grofu se še sanjalo ni, da bo protestantski cesar to knjigo poslal nazaj. In to se je tudi zgodilo. Hoensbroech je dobil knjigo nazaj, pri tem je pa dobil od načelnega ministra še pismo, v katerem se mu pove, da to ni znanstvena knjiga. Tako je ravnal celo nemški cesar proti človeku, ki v svoji strasti hoče grčiti sv. očeta. Le slovenski liberalci vse pamflete z veseljem sprejemajo v se. Omenjamo še, da je Hoensbroech šel k državnemu podkancelarju in vprašal, zakaj so mu knjigo vrnili. Ta mu je rekel, da cesar ne more sprejeti take knjige, ki je za katoličane žaljiva. Ako bi bil državni podkancelar govoril naravnost, bi mu bil pač rekel, da noben dostojen človek ne more imeti takega pamfleta v svoji knjižnici. Zakaj to poročamo? Ker je pod naslovom »Obrambna sredstva proti klerikalizmu« najgrje laži iz te knjige podal »Slovenski Narod« svojim bravcem kot — zgodovinsko resnico!

Drobiž.

Prijatelj otrok. „Vidiš, Matijček, jaz sem tolik prijatelj otrok, da se nalašč ne oženim, samo da ne bi pretepal svojih otrok, kadar bi me zjezili.“

Najgotovnejše sredstvo proti vodu. Neki liberalen odvetnik bi rad svojo pisarno premestil iz Ljubljane v kraj, kjer ni — vodovoda. Tako bi bil najvarnejši pred vodo, katere ne more videti.

Prosto po »Narodu«. Dr. Tavčar (zdravniku): „Gospod doktor, jaz sem bolan. Delam sicer kakor konj, jem kakor krava, spim kakor medved, a zdrav vendar nisem.“ — Zdravnik: „Veste kaj, gospod doktor! Pokličite živinozdravnika, ki vas naj ozdravi.“ — (Spremenili smo samo ime, v »Narodu« stoji Nadrž.)

V šoli. Učitelj: „Tonček, ali veš, čemu so poitnice?“ — Tonček: „Zato, da imamo kaj pozabiti!“

Kakor je. „Janezek, ali si vedno priden, ali te tudi kdaj tepo?“ — Janezek prikima. „Kdo te pa večkrat tepe, oče ali mati?“ — Janezek: „Kateri bolj utegne!“

Zalostno. Profesor: „Človek lazi po svetu, je in pije in — umrje, pa še ne vé, kolika je zemlja!“

Dobro vino. »Je li dobro vino »pri Pagonu«? — »Pa še kako! Piješ ga lahko toliko, da boš umrl, pa te še glava ne bo bolela!“

Sam svoj zagovornik. Sodnik: »Vi se morate zagovarjati zaradi telesne poškodbe, ker ste sosedu udarili po nosu, da je krvavel!“ — Zatoženec: »Prosim, gospod sodnik, jaz sem zmerom slišal, da je to zdravo!“

Kaj je čas. Učitelj: »Jožek, kaj pa je čas?« — Jožek: »Čas je najdražje, kar človek od Boga ima. Kaj bi ljudje počeli, da nimajo časa!«

Preklic. »Jaz sem trdil, da je veliko ljudi, ki jih je Peter Oderuhovič spravil na nič. To je ravno narobe res. Ni veliko ljudi, katerih on ni na nič spravil.«

Vsak nekaj. Kaj pa počne gospod stotnik in gospa njegova! — »On zmerja vojake, ona pa druge ljudi!“

Darovi

Poslani našemu uredništvu.

Za škofove zavode: G. Štefan Dužnik v Hrenovicah, kot del preostanka doneskov za nagrobni spomenik pok. župniku Pucu 41 K.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. Štefan Dužnik v Hrenovicah kakor zgoraj 41 K.

Za Ciril Metodovo družbo: Dar Mohorjanov v Novi cerkvi 2 K — Mohorjani v St. Juriju ob j. žel. 12 K. — G. Anton Zgur, župnik v Hrenovicah, 2 K in g. Matevž Milharčič ondi 1 K, oba kot Mohorjev dar. — G. Iv. Baloh v Kranjski gori dar Mohorjanov 4 K. — Mohorjani v St. Vidu nad Ljubljano 18 K. — Vesela družba pri g. Švigelju na Bregu pri Borovnici 6 K 60 vin.

Bog plačal!

Za Jeranovo dijaško mizo so tekom decembra darovali p. n. gg.: A. Čadež, katehet v Skofji loki 2 K, F. Fik, spiritual pri Uršulinkah v Skofji loki 10 K, M. Arko, dekan v Idriji 20 K, A. A. Stroj, katehet v Ljubljani 20 K, A. Jamnik, župnik v Sorici 10 K, kanonik Sušnik 10 K, Avg. Sinkovec, župnik na Jesenicah 20 K, Neim. 20 K, F. Krašnik 3 K, J. Gajezda, prof. v Ljubljani, 11 K, Andr. Ramoveš, župnik v Dobrepoljah 10 K, g. I. Bernard, kaplan v Trebnjem 10 K.

Bog povrni blagim dobrotnikom, katerim naj se pridruži še mnogo drugih, ker blagajna dijaške mize jih zelo, zelo potrebuje!

Izpred sodišča.

Nekaj o liberalni poštenosti.

Ker imam razsodbo iz pravde g. Elia Predoviča proti Josipu in Marjeti Zupančič iz Slapa radi 12 K, v rokah, odgovorjam na obrekovanje dr. Tavčarjevo v »Slov. Narodu« z dne 24. decembra 1902, št. 295 in na nadaljevanje tega obrekovanja v št. 1 istega dnevnika od letos sledeč:

Gosp. E. Predovič vložil je po svojem zastopniku dr. Tavčarju dne 25. novembra 1902 pri ljubljanskem okrajnem sodišču proti Josipu in Marjeti Zupančič tožbo na plačilo 12 K s pripadki.

Vsebinska tožbe je na kratko sledeča:

„Niko Predovič iz Jugorja pri Metliki kupil je pred kratkim v E. Predovičevem imenu od tožencev tri prešiče in jima dal 6 K are.“

Kupljene prešiče zavezala sta se nasprotnika 13. t. m. pripeljati v Ljubljano in Predoviču izročiti.

Ker nasprotnika pogodbe nista pravočasno izpolnila, imata tožitelju povrniti dvojno aro 12 K.“

Konečno stavi se tožbeni predlog, da sta tožena dolžna tožitelju in solidum povrniti za prodane in ne izročene tri prešiče sprejeto aro 6 K v dvojnem znesku, t. j. 12 K s 5% obrestmi od vročitve tožbe in povrniti pravdne troške v 14 dneh ogibom izvršbe.

Na to tožbo ugovarjala sta tožena pri prvi obravnavi 6. dec. 1902 edino le, da sta prešiče prignala, da jih pa g. Predovič ni hotel prevzeti in oziroma, da prvotoženi ni sklepal pogodbe v svojem imenu.

Priča Franc Zupančič izpovedal je zapriseženo:

Bil sem zraven, ko so se oče pogajali za prešiče. Cena se je določila za 23 krajcarjev in 1 gld. povrh. Gledé kraja in tehtanja se ni ničesar določilo.

Gnali smo jih potem 13. novembra 1902 v Ljubljano, kjer smo jih stehali v mestni klavnici. Iz Predovičeve ograje se tje kaj vidi. Predovičevi uslužbenci pa to videnje niso pustili naših prešičev v ograjo. Mati je šla z listkom od vage v pisarno, da bi denar sprejela, a se je vrnila z naznanilom, da Predovič v mestni klavnici stehanih prešičev plačati noče.

S prašiči smo čakali od 10. ure dopoldne do 2. ure popoldne pri Predoviču. Naš voznik Franc Potokar je dal potem stehati na Predovičevi tehtnici svoje prešiče; vrgli so 7 kg. manj nego na mestni tehtnici, in mati to videnje je rekla proti meni, da jih na Predovičevi tehtnici ne pusti stehati.

Mati je prodala potem, ker se ni vedela kam obrniti, nekemu Kalanu prešiče za ravno isto ceno kakor Predoviču, mero dajno pa je bilo tehtanje v mestni klavnici, kajti prešiči se niso nikjer več tehtali. Mati le površka 1 gld. ni dobila.

Pri obravnavi dne 16. dec. 1902 izpovedali so pod prisego

1. Josip Stegu, oskrbnik mestne klavnice:

„Pritoževali so se že posamezni, da je mestna tehtnica več pokazala pritehtanji prešičev, nego Predovičeva. Če je bila pritožba opravičena, se nisem prepiral.“

Prišlo je še več pritožeb, ki se pa niso nanašale na tehtnico.

Na klavnici se ne tehta pred 8. uro in zato mislim, da je utegnila toženka stehati svoje prešiče na mestni klavnici mej 8. in 9. uro. Na listek se ne zapišejo znamenja ali druge podrobnosti, iz katerih bi se moglo na identiteto prodanega prešiča s tehtanim sklepati.

Znano mi je, da se prešiči pred tehtanjem zelo nakrmijo. Ako se očistijo pred tehtanjem, znaša diferenca v teži 1 kg., 2 kg in v izjemnih slučajih tudi več. Odvisno je to tudi od teže prešičev.

Iz Predovičevih prostorov se pač vidi k uhodu v mestno klavnico, ne pa na tehtnico.

Če so tehtnice pravilne, je diferenca v teži v par urah dajati edino le na račun izgube blata in vode.

Pri tehtanju, osobito kadar se prešič mesarju proda, kupec ni prisoten, pač pa kmet, oziroma da bi bil prav pri tehtnici in nadzoroval, ne, le v istem prostoru okoli tehtnice; kmet pové kupca mesarja, klavniški hlapec prešiča opremi z dotičnim znamenjem in potem dobi kmet z listkom od mesarja plačilo.

Nespomnjam se, da bi bil g. Predovič prisoten kdaj pri tehtanju prešičev, on tehta na svoji tehtnici, mogoče je pa tudi.

2. Franc Potokar:

Vozil sem dvoje prešidev svojega očeta in troje Zupančičevih v Ljubljano.

Vozil sem korakoma; prešidi so bili v kurniku; opazil sem, da so med potjo precej blata izpustili; kateri ravno, ne vem povedati. — Gledel naših prešidev je bilo domenjeno, da jih lahko stehamo, koder hočemo, da le listek prinesem, pa bo plačano.

Peljal sem na mestno klavnico in sem dal naša prešida stehati krog 10. ure. Ravno tako tudi toženka.

Naša prešida sta vrgla 103 kg, oziroma 93 kg, za toženke ne vem.

Ko smo prignali prešide k Predoviču, je zahteval tožnik, da jih še enkrat stehamo, da bi ne bilo kaj nepravilno, in to v zvezi temu, da smo kazali listke mestne tehtnice.

O tem, da bi zahteval še enkratno tehtanje na mestni klavnici v Predovičevi navzočnosti, ni bilo niti odnosa, niti od njegovih ljudi strani nikakega govora.

Tožnik in njegovi ljudje so naše prešide izgnali iz ograje na živinski semenj.

Hodili smo potem od 10. do 2. ure vedno v pisarno z listki, naj se nam izplača kupnina, toda zastonj.

Okolu 2. ure potegnili so Predovičevi hlapci naenkrat moja prešida na tehtnico in videl sem, da sta vrgla skupaj 10 kg. manj, pritej priliki mi je tožnik sam potegnillistek mestne klavnice iz rek in me je udaril po zobeh. Toženka to videč (sc. povedala je), da vsled te difference ne da prešidev pri Predoviču tehtati, na kar so njene prešide segnali ven kaj in ona jih je gnala potem v Ljubljano. Koliko so tehtali, ne vem. Prešidi ves čas niso dobili niti jesti, niti piti. Iz listka tožnikove tehtnice sem povzel, da ima vsak prešid 5 kg. manj.

Na Predovičevi tehtnici se plača od prešida 15 kraja., na mestni pa 10 kraja.

3. Niko Predovič:

Jaz kupčije imenom tožnika nisem sklenil, ampak njegov brat Niko Predovič.

13. novembra stehali smo na Predovičevi tehtnici 211 prešidev in ko smo bili gotovi, zagleda tožnik na oglu svoje gostilne stati toženko s tremi prešidi, in ta mu veli, je-li ne bo prevzel njenih prešidev, pojasni mu, da jih je prodala, in na to ji reče Predovič, da mu jih mora dati tehtati, toženka pa mu je odgovorila, da jih je že stehala na mestni klavnici in da jih ne bo še enkrat stehala.

Tožnik je odvrnil, da mu je vsejedno, kjer se tehta, toda pri tehtanju mora eden njegovih ljudi zraven biti, nato se je toženka nekam izgubila.

Pozneje mene ni bilo poleg, osobito ko so stehali Potokarjevi prešidi.

Pri tej navedeni priliki toženkinega sina ni bilo zraven, tudi Potokarja ne, marveč le jaz, tožnik in Niko Predovič.

Tožnik predlagal je kot pričlo tudi svojega knjigovodjo Franceta Kavčiča, kateri pa ni potrdil dokazil, ne okoliščine.

Tožitelj odpal je proti prvotoženemu od tožbe z zavezo, da povrne stroške, ki so narasli le temu.

* * *

Ker je tožnik pri obravnavi dne 16. decembra 1902 utemeljitev svoje tožbe spreminil tako, da se je tožena branila, tehtati prešide še enkrat, pa naj si bodi na mestni tehtnici, in je skušal dokazati to po svojem bratu Niko Predoviču in po svojem uslužbencu Niku Popoviču, vložila je tožena pravični spis, ki se glasi:

»Tožiteljeva trditev pri obravnavi dne 16. decembra 1903, da je proti meni izrekel, da lahko tehtam prešide na mestni ali njegovi tehtnici, samo da je eden njegovih zraven, prisilila me je, da sem pozvedovala po novih dokazih, iz katerih sledi brezdvomno:

1. Da tožitelj gorenjih besedi proti meni ni izrekel, in da bi jih njegovi pričli Niko Popovič ter Miklavž Predovič ne bili mogli slišati, ko bi jih bil tudi izgovoril.

2. Da sploh ni navada, osobito da Predovič nima navade, dvomiti o identiteti svinj, ki so bile tehtane na drugi tehtnici, ker sploh ni mogoče, da bi se svinje med potom recimo od mestne klavnice do Predoviča z drugimi zamenjale, in ker vsak trgovec s prešidi že na prvi pogled mora presoditi, koliko tehta prešid, da torej že radi tega ni mogoče podtakniti prešida.

3. Da ni mogoče, da bi prešidi v teku treh ali celo ene ure zgubili na teži pet ali celo več kil, da pa je pri Predoviču navada, da prešidi ne tehtajo le za toliko manj, da torej pri njem ni slučaj, ako prešid manj tehta, marveč nekaj navadnega, ki je posledek ali slabe tehtnice ali pa slabega tehtanja.

4. Da tožitelj ne prikrajuje prodajalcev le pri tehtnici, marveč tudi pri drugih dogovorih, da sem todaj jaz pač dovolj povoda imela, bati se prikrajšanja in se vsled tega braniti tožiteljeve tehtnice.

Iz spodaj navedenih dokazov sledilo bo pa nadalje, da je tožitelju gotovo veliko na tem leželo, da pravdo dobi, ker bi s tem udušil pritožbo proti sebi in bi se lahko vedno vnaprej skliceval na to pravdo. Ravno radi tega je pa še bolj važno, da pravda pravično izpade, ker bo to vsekakor izboljšalo razmere, ki vladajo pri trgovini tožiteljevi.

Ker se gre tedaj za vitalen interes tožiteljev, ker se gre za nerednosti, katerih se uslužbenci tožiteljevi sami udeležujejo, ne bi bilo nikakor opravičeno, ko bi se tem uslužbencem več verjelo, kakor mojim pričam, ki so povsem neprizadete in nepristranske.

Po svojem izkazanem zastopniku stavim tedaj

predlog,

da se skličejo k obravnavi dne 23. decembra t. l. in zaslišijo razun že predlaganih prič še naslednje:

Skerjanc Janez in Frančiška (Šornova), posestnika iz Male Stare vasi št. 6 o tem, da so tožiteljevi uslužbenci takoj ob 10. uri, ko sem prignala prešide, ubranili ugnati jih v ograjo; da sem prosila jaz tožitelja, ko je prišel prilčno do mene, naj prevzame prešide, on pa da je z roko odklonil rekoč: »Bežite v stran.« da pri tej priliki ni bilo zraven niti Nikota Popovič niti Miklavža Predovič, ker sta bila ta dva vedno pri tehtnici, oziroma pri nakladanju prešidev, da sem potem prosila Janeza Skerjanc, naj bi šel za me k Predoviču in da je Predovič na prigovarjanje Skerjancovo, naj bi prevzel moje prešide, odgovoril: »Naj počaka do popoldne, prej jih ne prevzamem, dokler ne bodo na moji vagi zvagnani.«

Janez Skerjanc potrdil bo nadalje, da je bil že lani pri Predoviču prikrajšan. Zato si je letos izgovoril, da bo prešide na mestni tehtnici stehal. Tega dogovora se pa pri Predovičevih niso držali ter so segnali prešide na Predovičevo tehtnico, tu pa, kakor je on presodil, za mnogo kil premalo zvagali tako, da se je Skerjanc zaklel, da Predoviču ne proda več, ko bi mu tudi po 50 kr. funt plačal.

Obe ti dve pričli potrdita, da so se ljudje jokali, ker so bili od Predovičevih prikrajšani.

2. N. Kalan, gostilničar in prekupovalce prešidev, o tem, da je on moje prešide kupil in tehtal in da so po preteku treh ur le za 1 kilg. manj tehtali, kakor na mestni tehtnici; da ni nikjer navada, da bi bil kupec radi vgotovitve identitete svinj pri vagi, da te navade tudi Predovič nima, ker sploh ni misliti in se ni bati, da bi se enkrat zvagano blago zamenjalo.

Kalan potrdi nadalje, da se pri Predoviču različne nepravilnosti godé, ker se pribajajo k njemu ljudje pritoževati, osobito navaja sledeče pritožbe:

a) Andrej Nundič iz Vel. Lipljen št. 21 radi slabe vage;

b) nekemu Besitu ni hotel Predovič po mestni tehtnici plačati, ker bi bil moral po tej plačati 18 kil več, kakor po svoji.

c) Martin Zabukovec iz Pijave gorice št. 18 radi slabe vage.

d) Josip Kuhar vulgo Keber iz Blata pri Grosupljem, da so po Predovičevi tehtnici zgubili njegovi prešidi od klavnice do Predoviča 25 kg.

e) Matevž Kern iz Gorenje Slivnice pri Grosupljem radi slabe vage.

f) Ana Komšar iz Verbljen št. 47, da se je pogodila po 22 kr., potem se ji je izplačalo pa le po 20 kr. Ker ji Predovičevi niso hoteli vrniti bolete, da bi prešide zopet domov gnala, morala se je udati, in je izgubila 5 gold. pri tem.

g) Janez Cuzak Poljanska cesta št. 50 radi vage.

3. France Potokar star. Kozinov iz Sap, da je bil lansko leto prikrajšan od Predovičevih, za to si je letos izgovoril mestno vago, da so ga pa kljub temu zopet prikrajšali.

4. Katarina Ahlin iz Mlačevega št. 16 jokala se je javno, ker je bila oškodovana.

5. Janez Fink iz Male Zalne o tem, da so mu svinjo mnogo prenilko zvagali, da so mu hoteli potem listek mestne vage vzeti, kar pa se jim ni posrečilo. Fink si je listek pridržal, da bo mogel poiskati si pravice.

6. Mestna živinozdravnika Stegu in Skale o tem, da ni navada, da bi kupovalci pristavali pri tehtanju svinj, osobito da tega tudi Predovič ne stori, ker je povsem nepotrebno.

Ker se še ni primerilo, da bi bil prišel Predovič od svoje tehtnice na mestno, pač pa je celo take prisilil tehtati na svoji tehtnici, s katerimi je bilo dogovorjeno, da smejo drugod tehtati, je gotovo, da Predovič ni meni dejal, da smem tehtati na mestni tehtnici pod njegovim nadzorstvom.

Ko bi pa bil to tudi rekel, ne bi bil resno tega mislil.

Navedena živinozdravnika bosta nadalje potrdila, da se hodijo ljudje pritoževati osobito o tem, da se pri Predoviču preslabo tehta, da se plačuje pod dogovorjeno ceno, da se zahteva zavarovalnina, da se prodajalci toliko časa zadržujejo, da odidejo vsi prekupovalci, potem pa na ta način prisilijo dati blago ceneje.

Vse to bo dalo jasno sliko o tem, da sem jaz vse spolnila, kar je bilo v moji moči, da nisem bila vezana, tehtati prešidev še enkrat na Predovičevi tehtnici ali sploh, da sem bila popolnoma opravičena, braniti se Predovičeve tehtnice, ker sem vedela in videla, da se slabo tehta, da toraj mene ne zadene nobena krivda, pač pa Predoviča, da se toraj ne smem obsoditi niti v povračilo enojne are, še manj pa v plačilo dvojne.

Pri obravnavi dne 23. dec. 1902 predlagal se je še dokaz po pričli vulgo Štucovka o okoliščini, katero je imel potrditi Janez Skerjanc in se je osobito predlagalo tudi, da se zasliši Janez Skerjanc o tem, da je imel on 13. nov. 1902 skupno boletu od ca. 40 prešidev, med katerimi so bili tudi prešidi Marjete Zupančič, da je toraj že z ozirom na to bilo popolnoma izključeno, da bi mogel g. Predovič dvomiti o identiteti prešidev.

Nadalje se je ponudil dokaz po Andreju Bitenc iz Ljubljane, Poljanska cesta št. 58 o tem, da se je že njemu pripetilo, da je kupoval prešide, da je pristopil g. Predovič ter ponudil toliko, da Bitenc ni mogel tekmovali, ko se je pa le ta odstranil, znižal je Predovič svojo ponudbo na ceno, katero je prej Bitenc ponujal.

Pri tej obravnavi izpovedali sta pričli

1. Niko Predovič:

Zvagali smo veliko prešidev in jih sortirali in na to se oglasil tudi toženka, češ, da je tudi ona prodala prešide. Tožnik ji veli, naj gre na tehtnico s prešidi, a ona mu odvrne, da jih je že zvagala. Na to reče tožnik: Prej ste jih zvagali za se, sedaj jih pa za me. Zvagate jih lahko, koder hočete, samo da bo eden mojih ljudi poleg. Nekaj pozneje je toženka prešide Kalanu prodala. Potem še pripomni: Dobil sem jo na vogalu hiše krog poldne. Takrat, ko so Potokarjeve prešide tehtali, me ni bilo več zraven.

2. France Zupančič:

Bil sem ves čas poleg matere in je tožnik rekel ji: »Bežite no stran!« Nisem videl Nika Predoviča in tudi nisem slišal Predoviča reči, da lahko zvaga na mestni klavnici, samo da je eden njegovih ljudi zraven. Ura je bila krog poldne.

Vse nadaljše predloge toženke je sodnik zavrnil ter razsodil:

»Tožena dolžna je povrniti tožniku aro v znesku 6 K s 5% obrestmi od dne vročene tožbe t. j. 28. nov. 1902; večji zahtevek 6 K se zavrne. Stroški se pobotajo.

Dejanski stan!

Pe obojestranski navedbi je tožnik kupil od toženke troje prešidev po 23 kr. stari funt in 1 gold. povrh. Kupna pogodba se pa ni izpolnila, in za to zahteva tožnik trdeč, da je neizpolnitev zakrivila toženka, ker prešidev ni hotela izvagati dati na njegovi vagi — oziroma kateri drugi, samo da bo eden njegovih ljudi navzoč — in se le sklicevala na listek mestne tehtnice, odgnala prešide in jih prodala Kalanu. — od toženke dvojno aro v znesku 12 K in predlaga sodbo po tem zahtevku.

Toženka pa predlaga zavrnitev tega zahtevka priznavajoč, da je dobila are 6 K. Pripeljala je prešide dne 13. nov. 1902 v Ljubljano, jih dala na mestni tehtnici v klavnici zvagati, ter jih gnala Predoviču, da jih prevzame; ta pa prešidev prevzeti in plačati na podlagi tehtanja na mestni tehtnici ni hotel. Ker pa so ravno takrat Potokarjevi prešidi na Predovičevi tehtnici 10 kg manj tehtali in ker je že večkrat o nerednostih slišala in ker je nadalje pri Predoviču za tehtanje plačati 15 kr., dočim na mestni klavnici samo 10 kr., jih ni pustila tehtati še enkrat na Predovičevi tehtnici, kakor je tožnik to zahteval. Čakala je za man do dveh popoldne, takrat pa je prodala prešide Kalanu za isto ceno na podlagi tehtanja v mestni klavnici; zgubila je le 1 gld. površka.

Tožnik še pripomni, da prodajalci prešide poprej silno nakrmijo — predno jih odpelejo na prodaj, da so težji. Ko se pa očisti blata in vode, pa vagajo veliko manj, in od ted difference v vagi; toženka pa pravi, da je krmila prešide dotično jutro kakor po navadi.

Obe stranki sklicujeta se v dokaz svojih navedb na pričli, — katere so izpovedale: Priča Franc Zupančič 15leten sin toženke pod prisego izpove, da je bil cel čas poleg svoje matere, da pa tožnik na mestni mitaici (prav pri klavnici) tehtanih prešidev prevzeti ni hotel; njegovi ljudje so prešide odganjali. — Ni slišal, da bi bil tožnik zahteval, naj se prešidi še enkrat tehtajo, kjer

koli tudi na mestni tehtnici, samo da bo eden njegovih ljudi navzoč. — Niko Popoviča in Niko Predoviča, v katerih navzočnosti je tožnik baje izrekel te besede, on priča sploh ni videl. — Potokarjevi prešidi so na Predovičevi vagi manj tehtali nego na mestni; toženka vsled tega ni hotela na Predovičevi vagi tehtati pustiti.

Priča Josip Stegu, oskrbnik mestne klavnice, in živinozdravnika zaprišežen iz pove, da je pač čul pritožbe kmetov o Predovičevi tehtnici, če so te pritožbe upravičene, se ni prepiral.

Diferenca v vagi se pa dogaja in je razlagati iz tega, da so se prešidi vagali prvič po dobrem nakrmljenju in preden so se očistili. — Drugič pa po očiščenju. Diferenca v teži znaša pri komadu 1/2 do 2 kg. in tudi več, kakor so prešidi težji. — Na podlagi listka, ki se izda na mestni tehtnici o teži prešidev, ni moč dognati identitete prodanega prešida z zvaganim.

Priča Franc Potokar zaprišežen izpove, kakor priča Zupančič, in še pove, da je tožnik takoj zahteval, naj se prešidi še enkrat tehtajo, da ne bo kaj nepravilnega in to v zvezi temu, da so se mu pokazali listki iz mestne tehtnice. — Njegovi prešidi so vagali na tožnikovi tehtnici 10 kg. manj, — to po preteku 4 ur in mej tem časom niso dobili nič jesti.

Priča Niko Popovič uslužbenec tožnikov in priča Niko Predovič brat tožnikov pod prisego izpove, da je tožnik od toženke zahteval, naj da vagati prešide, kjer hoče, samo da bo eden njegovih ljudi poleg. Toženka pa prešidev ni hotela še enkrat tehtati, češ, da jih je že na mestni klavnici, in se je nekam izgubila. — Pri tem govoru Potokarja in toženkinega sina ni bilo poleg.

Toženkin predlog na zaslišanje prič, da tožnik ni dal toženki na voljo zvagati, koder hoče, kakor trdita Niko Popovič in Niko Predovič, da ni navada dvomiti o identiteti drugje zvagnanih svinj s kupljenimi, in da tudi tožnik ne dvomi, dalje da tožnik neredno postopa pri nakupu svinj in da vaga njegova diferena z drugimi in slednjič dokazni predlog, da ni navada, da bi kupci pri tehtanju prisostvovali, se zavrne, ker je zadeva že dovolj pojasnjena, deloma bi se dokaz imel vršiti o nerelevantnih okoliščinah.

Razlogi.

Po § 908 o. d. z. ima ona stranka, katera ni kriva, da se kaka pogodba ni izpolnila — pravico tirjati nazaj dvojno aro, oziroma sprejeto aro obdržati.

Da v današnjem slučaju ne zadene tožnika nobena krivda, je brezdvomno. Naj bodo običaji katerikoli, pravica kupca je ogle dati si blago, katero prevzame, v tem slučaju vsekakor pravica pri tehtanju prisostvovati in se sploh prepričati o identiteti izročnega prešida z vaganim, ker prevara ali zmota nikakor ni izključena; te prilike mu pa tožena ni pustila; a vendar tudi njene zadene nobena krivda, kajti dokaz se tožniku ni posrečil, da je toženkin aro voljo dal tehtati še enkrat prešide na mestni tehtnici (zjave prič v tem pogledu divergirajo) kar bi bila morala storiti, ako ni zaupala Predovičevi tehtnici.

Prešide je tehtala na mestni klavnici in z ozirom na to, da je to javna tehtnica in da so Potokarjevi prešidi 10 kg. manj vrgli, je bila subjektivno preverjena, da ji na Predovičevi klavnici ni treba vagati prešidev, temveč, da jih mora tožnik na podlagi listka mestne klavnice prevzeti.

Zahtevek na vračilo dvojne are je tedaj neopravičen.

Ker pa ima toženka tožnikovo aro brez pravnega naslova v rokah in bi se v tem slučaju na škodo tožnika neopravičeno pobogatela, spoznalo se je v smislu § 1431 o. dr. z. na vračilo škode.

Izrek o stroških se opira na določbo § 43 c. p. r., ker je vsaka stranka v polovico zmagala. (Dalje prih.)

Liberalni gospodarski načrt.

Odgovor na Pirčevo knjigo »Kmetijske razmere na Kranjskem.«

(Dalje.)

V zadnjem času se je vedno poudarjala važnost umetnih gnojil. Kmetovalci so jih veliko kupovali in trosili na prostore, kjer ni bilo nobenega učinka. Zato naj bi se povsod zemlja poprej ogledala, predno se gnoji, po večakih, da bi se za vsak svet dalo primerno gnojilo, ali naj se zemlja kemično preskusi. Če enkrat poskusi brez vspeha, bo kmet težko drugič poskusil in s svojim nevspehom bo družih 100 od poskusa odvrnil. Gospod ravnatelj bi imel kot potovalni učitelj kmetijstva v tem prav hvalno nalogo, pospeševati kmetijstvo po celi deželi.

In vendar nismo prepričani, da bi ti pripomočki mogli rešiti naš kmečki stan.

Pisatelj meni, da se dá pridelovanje pomnožiti za 50%, brez težave pa za 25%. Koliko se torej dá zboljšati pridelovanje?

Od leta 1880. do 1896. se je skrčilo polje za pšenico od 19.601.000 ha na 18.748.000 ha, torej za 853.000 ha,¹⁾ pšenice se je pridelalo za 87% več l. 1896. kot 1880., oves so pridelovali l. 1880. na 12.222.000 ha, l. 1896. 13.620.000 ha, torej več 398.000 ha, produkcija se je pomnožila le za 76%.

Poglejmo številke malo bolj natančno! Kmetijstvo kot veda in posebno umetno gnojenje se je začelo intenzivno gojiti še le v zadnji četrtini preteklega stoletja. Torej se nam more tukaj kazati vpliv umetnega in razumnega kmetijstva v deželah, kjer se je to resnično gojilo. Pisatelj sam imenuje v tem oziru Nemčijo. V Nemčiji se je pridelalo po: Conrad, Getreidezölle, Handwörterbuch der Staatswissenschaft. IV. 2. Aufl. 339: l. 1878. na 2.217.000 ha, 2.878.517 ton pšenice, l. 1897. na 2.247.287 ha, 3.095.599 ton pšenice, torej je prišlo l. 1878. na ha 12-989, l. 1897. pa 1374; pridelovanje se je povzdignilo za 6%.

Ječmena so pridelali v Nemčiji l. 1878. na 1.620.483 ha, 2.177.411 ton, l. 1897. na 1.666.014 ha, 2.279.674 ton, l. 1898. se je pridelalo na ha 13-437 q, l. 1897 13-68 q, torej se je pridelovanje pomnožilo za slaba 2 procenta.

Ovsa se je pridelalo leta 1878. na 3.743.070 ha, 4.515.702 toni, leta 1897. na 3.999.052 ha, 4.904.859 ton, na hektar leta 1878. 12-06, leta 1897. pa 12-26 q; pridelovanje se je pomnožilo za 1-6%. Leta 1899. se je v Nemčiji štel po novi metodi in naštel 3.847.000 ton pšenice, da pride skoro 19 q na hektar. Bila je nova metoda, ki pri nas gotovo še ni bila vpeljana.

Ce se je zboljšanje kmetijstva v tako napredni deželi, kakor je Nemčija, tako neznatno pomnoževalo, je pač upravičen dvom, da bi se pri nas doseglo brez posebnega truda 25% zboljšanja.

Pa priznajmo, da se dá doseči pri nas 25% zboljšanje in povišanje pridelkov. Kako pa? Gotovo, da se bo vse bolje obdelovalo, rabilo boljše seme, rabila umetna gnojila; s porabo strojev, zboljšanjem orodja; to je gotovo edina tehnična izpopolnitev. Za vse to je potrebno veliko denarja. Nastali bodo novo stroški. Če zboljšamo način pridelovanja za 25%, je pri tem iz gospodarskega stališča važno vprašanje, če hočemo bilanco v red spraviti. Koliko bo pa to izboljšanje stalo, koliko novih stroškov narasne našemu kmetijstvu? In to bistveno vprašanje je pisatelj popolnoma prezrl. Menda vsak spozna, da s temi močmi in s temi stroški ni mogoče doseči takega povišanja. Nasprotno priznavajo vsi učitelji gospodarstva, da se množina pridelka ne pomnoži v jednaki meri z večjimi stroški in večjim delom. (Charles Gide. Principes d' Economie Politique 6^m p. 132.) Že Stuart Mill povdarja to načelo: da, če se zahteva večja množina pridelkov, bo zato željeno povečavo razmeroma več stroškov kot za prvo. (Grundsätze der politischen Oekonomie, deutsch. — Soetbeer. Leipzig 1885. II. B. 3 K, p. 137.)

Gotovo je torej, da bo treba več delavcev, novih strojev in drugačnih pripomočkov, kakor jih imamo sedaj. Novi stroški bi znašali najmanj tri milijone kron na leto, če hočemo dohodek pomnožiti za šest milijonov kron. Skoro gotovo pa ta svota ne bi zadostovala, kar bodo vsi priznali, ki so poskusili svoje kmetijstvo zboljšati. — Upajmo, da se bo tudi denarna težkoča dala premagati in da bo naš kmetovalec dobil potreben denar. Potem je nadaljno vprašanje, kako bomo ljudi do tega pripravili. Gospod ravnatelj svetuje, naj dá ljudska šola otrokom strokovno kmetijsko izobrazbo. Zato naj uče na naših ljudskih šolah učitelji, ki imajo zadostno kmetijsko izobrazbo. Svet je dober in jako zanimiv! Naj uče učitelji, ki imajo tako izobrazbo! Ker sedanja šola tega ne daje, kar bi morali otroci znati kot praktični kmetovalci, torej prizna gospod ravnatelj, da sedanji učitelji te izobrazbe nimajo, da torej nikakor ne spolnijo svoje dolžnosti. Razen malih častnih izjem, ki se res trudijo iz svojih učencev napraviti dobre kmetovalce, se mora o sedanjem učiteljstvu trditi, da nima za tako delo niti veselja, niti sposobnosti. Veselja ne, kar se v delih kaže, zmožnosti ne, ker je poduk o kemiji in narodnem gospodarstvu na pripravnici nezadosten, in prav ima gospod ravnatelj, da hočejo učitelji le omiko širiti, ki naj bi bila sama sebi namen, kar ne more vzgajati praktičnih ljudi.

Naj bi pa tudi imeli takih učiteljev, ki bi hoteli in znali to podučevati, bi vendar vspeh še ne bil zagotovljen. Otrok je otrok! Naj očetu še tako dokazuje, kako bi bilo dobro to in ono napraviti, oče ga ne bo poslušal. Predno pa sam postane gospodar, bo že davno vse pozabil, kar je v šoli slišal, če ni med tem časom priučenega v dejanju izvrševal. Vendar se pri šoli vsaj toliko lahko doseže, da se ohrani zanimanje za stvar in lažje razumevanje za poznejše čase.

Gospod ravnatelj je že tudi večkrat predaval na raznih krajih, katere snovi se vzamejo zemlji s pridelovanjem, koliko fosfora in drugih snovi ji moramo nazaj dati, če pa gre danes vprašati, koliko ljudi o tem še vedo, ne bo še skoro spomina več našel.

Veliko manj pa pričakujemo od nasveta, naj bi posestniki pošiljali svoje otroke v dežele, koder prebiva naobražen kmetijski narod, da bodo doma pionirji naprednega kmetijstva. Vsak vé, kakšni postanejo otroci, če gredo na tuje, posebno v boljše kraje. Nekoliko dobrega pač prinesejo domu, še veliko več pa slabega. Kdor je vžival polne lonce drugod, se bo težko privadil našim beraškim razmeram. Taki ljudje hočejo vse popraviti, vse po svoje napraviti in konec je slabši kot začetek. Gospod ravnatelj ima menda sam žalostne skušnje z mlekarškim pionirjem. Seveda, ko bi ti ljudje značajni, bogo- in rodoljubni bili, bi se dalo na ta način veliko narediti, tako pa ni dosti upanja.

Nam se zdi, da z vsemi temi pripomočki ne bomo prišli posebno naprej. Pri priprostem ljudstvu ne bo nikdar dosti zalega sama teorija, vzgoja mora biti induktivna; ljudstvu se mora pokazati, kako se dela z vzgledom. Če bo ljudstvo videlo, kako se z razumnostjo in pridnostjo z malimi stroški dá dohodek znatno povečati, se bo brez dvoma samo z vso močjo poprijelo boljšega kmetovanja. Tega pa ravno najbolj pogrešamo. Med posestniki nahajamo izobražene moze, veleposestnike, ki so študirali na Dunaju, imamo ude kmetijske družbe, ki priznavajo princip tehniškega zboljšanja liberalne gospode, ki so vedno proti naši organizaciji, ti naj pokažejo neumnemu kmetu, kako se mora umno gospodariti in doseči večji prihodek. Če je sploh to dosegljivo, se mora kje v dejanju pokazati. Bodimo odkritosrčni! Kaže se res pri nekaterih, ti so pa tako redke izjeme, da so za celoto naroda brez vpliva. Veleposestvo bi imelo biti narodu budilo in vzgled, kakor je na Češkem; pri nas se ravno na veleposestvih pogosto najslabše gospodariti. O učiteljih in zastopnikih liberalne misli na deželi raje molčimo. Ne, gospod ravnatelj, s temi pripomočki, kakor ste jih nasvetovali, se ne bo dosti doseglo. Ljudstvo je treba vzgojiti, da bo zboljšalo pridelovanje, mu navdihniti čut vzajemnosti in edinosti, kar se pa more doseči le po zadrugi organizaciji, ki zbira posamezne in jih tvori v celoto. Šele ta celota je zmožna sprejemati v rane, na katerih trpi kmetijstvo, potrebno zdravilo. O zadrugah bomo tako še bolj natančno govorili, zato pa še nekaj o rešitvi socialnega vprašanja po tem sistemu. Če se produkcija poveča za 25%, bo pokrit primanjkljaj in rešeno kmečko vprašanje?

Telefonska in brzojavna poročila.

Praga, 10. jan. Jutri ima tu sejo izvrševalni odbor mladočeške stranke, da določi taktiko Čehov v prihodnjem zasedanju držav. zbora. Češki minister Rezek je došel sem, da upliva na Čehe.

Rim, 10. jan. Kraljica-vdova Margerita je obolela.

Solnograd, 10. jan. Tukajšnji toskanski dvor je dal nadvojvodu Leopoldu Ferdinandu tri milijone kron dote, za kar se mora nadvojvoda podpisati, da se odreče vsem nadaljnim zahtevam. Sedanje obravnave s princezinjo Lujizo obsegajo samo določitev kraja, kjer bo princezinja živela odslej, določitev visokosti letnega dohodka in kraja, kjer bi se lahko sestala s svojimi otroci, menda na Tirolskem. Princezinja pravi, da ji letnih 50.000 K ne zadošča. Giron se nahaja v Lausanne, ki je od Genfa oddaljen eno uro. Tja se je preselil s svojo prtljago, a obiskuje princezinjo skoro vsak dan. Iz Genfa se poroča, da bodo obravnave s princezinjo Lujizo imele senzacijonelni zaključek.

Lvov, 10. jan. (C. B.) Ogenj v petrolejnih jamah v Borislavu je skoro popolno pogašen, gore le še nekateri manjši rezervarji.

Spomnajte se
ljudskega sklada.

FRANČIŠKA JOZEFA
GRENKA VODA
je edino prijetno užito
naravno čistilo.

Dunajska borza

dné 10. januarja.

Skupni državni dolg v notah	100-
Skupni državni dolg v srebru	100-90
Avstrijska zlata renta 4%	120-95
Avstrijska krona renta 4%	101-
Ogerska zlata renta 4%	120-70
Ogerska krona renta 4%	98-95
Avstro-ogerske bančne delnice 600 gl.	15-50
Kreditne delnice, 160 gl.	690-25
London vista	239-50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-12 1/2
20 mark	23-42
20 frankov (napoleonidor)	19-08
Italijanski bankovci	95-30
C. kr. cekini	11-30

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
9	9. zveč.	738.1	7-6	sr. jzah.	oblačno	
10	7. zjutr.	737.0	9.0		oblačno	
	2. popol.	735.2	9.1	sl. svzh.	dež	0.0

Srednja včerajšnja temperatura 7-3°, normale -2-7°.

Vabilo

na 40 1-1

VIII. občni zbor hranilnice in posojilnice v Srednji vasi

v nedeljo, dné 25. januarja 1903

ob 3. uri popoldne

v združenih prostorih, Srednja vas 73.

Dnevni red:

1. Pozdrav načelnika
2. Poročilo tajnika
3. Poročilo blagajnika
4. Sklepanje o računskem zaključku za 1902.
5. Volitev odbora in računskih pregledov.
6. Razni nasveti.

Odbor.

VABILO

39 1-1

k

občnemu zboru

„Posojilnice za Sodražico in okolico“

registr. zadr. z neomejenim poročtvom

kateri se vrši

v nedeljo, dne 18. januarja 1903

ob 3. uri popoldne

v posojilniških prostorih.

DNEVNI RED:

1. Nagovor ravnatelja
2. Poročilo načelstva in nadzorstva za sedmo upravno leto 1902.
3. Volitev nadzorstva
4. Nasveti.

Pristavek: Ako bi ob napovedani uri ne bilo zadostno število zadrugnikov, ima se vršiti pol ure kasneje drug občni zbor z istim dnevnim redom.

Načelstvo.

Na prodaj je po nizki ceni

glasovir

primeren za učence. 37 1-1

Več se izve v Florijanskih ulicah 15, pritličje.

Vabilo

na

redni občni zbor

Prve Kranjske mizarske zadruge v Št. Vidu nad Ljublj.

kateri bude

v nedeljo, dné 18. januarja

točno ob polu 4. uri popoldne

v pisarni lastnega posloplja.

Dnevni red:

Nagovor načelnika.
Poročilo blagajnika.
Poročilo načelstva o računu in bilanci.
Dopolnilna volitev odbora.
Razni nasveti in predlogi.

42 1-1

Načelstvo.

***** Posestvo

obsegajoče hišo s prodajalno in pravico do gostilne, dve kleti, hlev in pod, zraven sadni vrt in travnik je na prodaj, ali se dá tudi v najem v Zatičini pri Šent Vidu zraven kolodvora. Oglasiti se je pri Jožefu Golfu, Veliki Gaber, Šent Vid pri Zatičini. 29 2-1

***** Izvežbana prodajalka

želi takoj vstopiti v službo v mestu, ali tudi na deželi.

Ponudbe se prosi pod črko „M“ poste restante v Ljubljani. 33 1-1

Prostovoljna javna dražba.

Vsled dné 14. m. m. nastalega velikega požara pri meni, kateri mi je uničil razun več gospodarskih posloplj, tudi vso krmo in steljo in ker zelo mnogo število potrebovanega enakodobnega sena (otave) naglo ne morem dobiti, prodajal bodem

dné 15. t. m. dopoldne ob

10. uri po javni dražbi

tukaj 24 lepih, težkih krav domačega plemena, katere so vse izbrano fine mlekarice, pa tudi nekaj debelih za mesarje.

Povabim torej vsacega, kdor hoče zelo dobro molzno, plemensko, težko kravo kupiti, da porabi to priliko in pride imenovanega dne k dražbi.

Ob enem pa tudi naznanjam, da mojo upeljano mlekarjo vsled tega ne bodem opustil, ampak jo obdržim in bodem v tem času zanesljivo dobro, čisto, pristno mleko od velikih posestnikov iz občin Šmarje, Grosuplje in grajščine »Boštajn« dobival in mojim p. t. odjemalcem oddajal.

Ko pa bude do spomladi moj pogoreli hlev nazaj sgrajen, razširil bodem še bolj mojo mlekarjo in nakupil v še večjem številu izbranih dobro molznih krav in še danes opozorim vsacega posestnika, kateri bude imel konec aprila t. l. težko mladoovno, dobro molzno kravo naprodaj, da mi to in ob enem tudi ceno naznani. 35 3-1

Karol Lenče

posestnik in vinski trgovec na Laverici pri Ljubljani, osebna postaja Laverca dol. železnice.

Prva kranjska mizarska zadruga

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne temne in likane sobne oprave iz suhega lesa, solidno izgotovljene, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane oprave za salone, spalne in jedilne sobe je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih. — V prav obilno naročitev se priporoča

Jos. Arhar, načelnik.

¹⁾ Das Getreide im Weltverkehr. Wien 1900.

Tovarna pečij in raznih
prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki stradon št. 9

priloga slav. občinstvu in pred.
duhovščini svojo veliko zalogo
barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trpež-
nih in po modernih modelih izde-
lanih. Cene nizke. 36 52-2

— Lastni izdelek.
Ceniki franko in brezplačno.

12 2

Sveži

pustni krofi

so dobili vsak dan v slaščičarni in pekarni

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21
in
Mestni trg 6.

Naročila se
točno izvr-
šujejo.

Dobre ure cenó s 3letnim jamstvom raz-
pošilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatino
Most (Brüx) št. 234, Češko.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3-75
Prave srebrne rem. ure „5-80“
Pristne srebrne verižice „1-20“
Budilniki iz nikla „1-95“
Moja trdka je odlikovana s
s. c. kr. orlom, z zlatimi in sre-
brnimi svetinjami in ima na
razpolago na tisoče priznanskih
pisem. — Cenik s podobami
brezplačno. 573 100-72

Društvo zdravnikov na Kranjskem

razdelilo bo za tekoče leto šest podpor po
200 K in šest podpor po 100 K iz

dr. Löschner-Maderjeve ustanove

za vdove in sirote društvenih članov. —
Prošnje opremljene z ubožnim listom dolo-
plati se vsaj do 1. februarja t. l. odboru. Na
zakasnele prošnje se ne bode oziralo.

36 1-1

Za odbor:

Dr. Kopřiva,
t. č. predsednik.

Zobozdravnik Avgust Schweiger

stanuje hotel „Stadt Wien“ (pri Mallču)

glavni pošti nasproti, II. nadstropje šte. 25-26.

Imam čast slavnemu občinstvu objaviti, da prestopi z novim
t. j. s 1. januarjem 1903 k meni 1416 3-3

gosp. Herman Peters

ter da sem zategadelj svoje zobozdravniške prostore razširil in
iste z vsem — sedajnim zahtevam ustrežajočim — opremil.

Ordinujem od 8.—12. ure in od 2.—5. ure
ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure.

Negovanje rok in nohtov
po angleškem sistemu.
Umivanje glav z naj-
novejšim ameriškim
umivalnim in sušilnim
aparatom. 28 3-1

Posojevanje in pro-
dajanje lasulj za gospode
in dame.
Friziranje dam v abonoma tudi na dom.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

— dam.

Vinarsko in sadjarsko društvo

za Brdo v Gorici

priloga ggosp. krčmarjem in zasebnikom
pravo, pristno **Briskovino** po prav-
zmernih cenah.

Razpošilja se v sodčih od 56 lit. višje
ter na željo tudi vzorci.

Obenem priporočamo ljubiteljem sadja
tudi **razno sadje**. 1328 8-8

Sedež društva je:

Gorica, ulica Barzellini št. 20.

Koledar

katoliškega tiskovnega društva
v Ljubljani za l. 1903

z jako zanimivo in rabno vsebino, z ime-
nikom učencev za več ko 400 šolarjev,
z zapisnikom bolnikov, gospodarskim za-
pisnikom itd. stane v „Katoliški
Bukvarni“ krasno vezan 2 K 30 h,
po pošti pošiljan 10 h. več.

Katoliška Tiskarna

priloga raznovrstne

vizitnice

po nizki cen.

Važno za bolne na želodcu!

Brezslastnost, težave v želodcu, slabost,
glavobol vsled slabega prebavljanja, razne že-
lodčne bolezni

takoj odstranijo znane

Brady-jeve kaplje za želodec

(Marijacejske).

Na tisoče zahvalnih in priznanih pisem!

Cena steklenic z navodilom rabe 80 h, večja steklenica K 1.40.

Dobiti po lekarnah.

Glavna zaloga v Ljubljani: lekarna „Pri zlatem jelenu“, Marijin
trg št. 4 (Jos. Mayr).

Svarimo pred ponarejenjem, pristne Marijacejske
kapljice za želodec morajo imeti varstveno znamko
in podpis **Brady** 1161 12-5

MATTONLIEB

GISSHÜBLER

naravno
alkalična kislina

ki se po izreku medicinskih avtoritet s posebnim
vpehom rabi pri boleznih:

motenem prebavljenju,

želodčnem kataru, slabem želodcu, pomanjkanju slasti
do jedi, zgagi itd., ter

katarih v sapilih,

zaslizenju, kašlju in hripavosti. (III.) 38 1

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn,**

želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih

Prospekti zastoj in franko

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerjskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in
vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u
v Ljubljani.

Hoteli, kavarne in gostilne,

ki so naročene na „Slovenca“:

Belca pri Dovjem: Potočnik Fr., gostilna.

Begunje nad Cirknico: Bonač Anton,
Svigelj Anton, gostilni.

Bled Gostilna Wester.

Bistrica pri St. Rupertu: Zaje Anton, go-
stilna.

Boh. Bela: Mužan Valentin, Zupan Iv.
in Ropret Jera, gostilne.

Boh. Bistrica: Arh Franc in Mencin-
ger J., gostilni.

Borovnica: Fortuna Val. in Kobi
Anton, gostilni, Fran Svigelj, gostilna
(Breg). Lebez Ivan, gostilna.

Brezje, Gorenjsko: Pinžgar Jos. in Ga-
brijelčič Ant., gostilni. Lavrenčič
Pav., gostilna „pri Rozmanu“.

Brod pod sm. goro: Bitenc Jož., gostilna.

Celje: »Narodni dom“ (Fr. Lajovic).

Cirknica, Notr.: Korč Ivan in Meden
Miroslav, gostilni, Anton de Schiava,
restavrat.

Črnivec pri Radoljici: Kocijančič Fr.,
gostilna.

Črnomelj Franc Jerman gostilna.

Dedendol pri Višnjigori: Omahen Mih.,
gostilna.

Dolenja vas pri Ribnici: Mrher Ign., gost.
Dunaj: Café »Goldene Kugel« IV.
okraj, Café »Mozart«, III. okraj, in
»Arcaden-Café«, I. Universitätstrasse.

Carl Zobl's, »Café Beethoven«, I.
Universitätstrasse 11., Kavarna Muhič
IX. okraj. Porzelangasse, Café »Wien«,
I. Franzensring.

Gorica: Kavarna Schwarz, Kavar-
na »Central“.

Gorje Spodnje pri Bledu. Zrime Janez,
Jan Janez, gostilni.

Grapče: Miha Zalokar, gostilna.

Grosuplje: Košak Fran, gostilna.

Gor. Otok pri Mošnjah: Brinšek Jakob,
gostilna.

Horjul: Cepon Janez, gostilna.

Hrušica pri Jesenicah: Noč A., gostilna.

Idrija: Casino »Idrija«, Kavčič
Fran, kavarna, Kos Josip, gostilna.

Javornik: Noč Mihael, gostilna.

Jesenice, Gorenj.: Frjan Ivan, restavra-
cija, Vilman Fran, Višnjar Karol,
Hrovat Marija, »pri mesarju«, gostilne.

Kamnik: Friedl Ivan, hotel, Vanossi
Jos., kavarna, Pet. Žerovnik pri »Sokolu«.

Kandija pri Nov. mestu: Jakše Jan. in
Zorc J., gostilni.

Kostanjevica: Zalokarjeva gostilna.

Kozarišče pri Staremtrgu: Pianeki
Jan. gostilna.

Kranj: Kavarni Jäger in Kreuz-
berger, Fran Sumi in Golob Mat.,
Fran Jezeršek, gostilni, Mavrilij
Mayr, pivovarnar, hotel »Nova po-
šta«, Hotel »Stara pošta“.

Kropa: M. Jalen, gostilna.

Ljubljana: Kavarne: »Austria«,
»Europa«, »Valvasor«, »Casino«,
»Eggia«, Ivan Lekan, »Mercur«,
Jos. Kramar, Ant. Albert; hoteli:
»Prislonu«, »Lloyd«, Iv. Graj-
žar, južnikolodvor; pivarne:
Lorhek, Auer, Hafner; gostilne:
»Novi svet«, Marije Terezije cesta,
»Primlinskem kamnu«, Sv. Pe-
tra cesta, »Pri zvezdi«, Cesarja Jo-
žefa trg, »Pri roži«, Židovske ulice,
»Pri zlati ribi«, Špitalske ulice,
»Pri Stefanu«, Františkanske ulice,
»Katoliški dom«, Turjaški trg,
»Rokodelski dom«, Komenskega
ulice, Delavsko konsumno dru-
štvo, Eliz. Jurkovič »pri Kolovra-
tarju“.

Pred škofijo, »Pri križu«, Rimska
cesta, Marija Barborič, Sv. Petra
nasip št. 5, Fr. Krvarič »pri Fi-
govcu«, Dunajska cesta, Mar. Ahlin,
Karlovska cesta šte. 28, August Zajec,
Rimska cesta št. 4, »Pri Kamen-
čanu«, Karlovska cesta št. 4, gostilna
Dachs, Florijanske ulice št. 33, M. Škof,
Rečne ulice št. 8, Ivana Susteršič,
Sv. Petra cesta št. 15, Ivan Cinkole,
Kopitarjeve ulice šte. 4, gostilna »pri
Jurju«, Poljanska cesta, Lovro Češ-
novar »pri starem Tišlerju«, Kolo-
dvorske ulice, gostilna Blumauer,
Kolodvorske ulice, Andrej Cerne, Hil-
šerjeve ulice št. 14, Jakob Zabuko-
vec, Breg, Josip Boštijančič »pri
Pepeu«, Kolodvor. ulice, Ant. Kocmur,
Poljanska cesta št. 9, Jos. Dermastja
»pri Kamnarju«, Vodmat, Zaloška cesta
št. 3, Terezija Omejc, Karlovska cesta
št. 32, Marija Stele »pri balem kon-
jičku«, Poljanska cesta šte. 26, Rudolf
Tenente, Gradaške ulice št. 10, Ana
Cuzak, Poljanska cesta št. 48, »Na-
rodna kavarna«, »Pri avstrijs-
kem carju«, Rezika Kralj sv. Ja-
koba trg, Peršin Matija na Rožniku,
Vospernig, Gospodske ulice, Frič No-
vak, restavrat v »Svčariji“.

Litija: »Pri Fortunie«, gostilna.

Medvode: Jerala Alojzij in Zweiner
Ivan, gostilni.

Milno pri Bledu: Doktorič Marija, gost.

Novomesto: Kavarna Danisch.

Ortenek: J. B. Kosler, restavracija.

Podnart: Pogačnik Marija, Javor Te-
rezija, gostilni.

Pulj (Pola): Cafe Miramare.

Radoljica: Hirschmann Ign., gostilna.

Rakek: Sebenikar Lovro, restavracija,
Ludovik Sebar, c. kr. poštar, Ivan Fatur,
gostilni.

Rateče, Gorenjsko: Ivan Petrič, gostilna.

Ribnica, Dol.: Lovšin Ivan, kavarna,
Podboj Jos. in Zadnik J., Fr. Pod-
boj, Andrej Podboj, And. Peterlin,
gostilne.

Sava pri Jesenicah: Arh Jan., gostilna.

Slov. gradec: Günther Avg., gostilna.

Smlednik: Oblak Primož, gostilna.

Sodražica: Drobnič Jurij, gostilna.

Stanežiče pri Ljubljani: Josip Teršan,
gostilna.

Stara Loka: Jelovčan Marija, gostilna.

Stožice pri Ljubljani: Pečnik Jan. »pri
Urbančku«, gostilna.

Struge pri Dobropolju: Salokar K., gostil.

Sv. Jakob v Rožni dolini, Kor.: Mikula
Jakob, gostilna v »Nar. domu«.

Sv. Križ p. Litiji. Fr. Miklavčič, gostilna.

Škofja Loka: Hafner Leopold in Haf-
ner J., gostilni, Splichal Fr. kavarna.

Šturije pri Ajdovščini: Edvard Cigoj,
Stefan Selj in Ivan Štibilj, gostilne.

Toplice, Dol.: Oskrbništvo topli.

Travnik, Dol.: Lavrič Jan., gostilna.

Trst: Cafe Commercio, Cafe Fabria.

Tržič: Lončar Mat., Ruech K., gostilni.

Velike Lašče: Matija Hočevar, gostilna
»pri pošti“.

Vipava: Lavrenčič J., gostilna. Hotel
»Adria«.

Visoko pri Kranju: Okorn Jan., gostilna.

Vrhnika: Dolenc Fr. Jurca Jos. in
Kočevar Franc, gostilne.

Žerovnica p. Cirknici: Marolt J., gost.

Žirovnica: Cop M., Svetina A., gostilni.

HERBABNY-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 32 let z največjim uspehom rabljeni prani sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomajšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahki si privajajoči obliki, je jako koristno za naraščanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo naraščanje kostij.

Cena steklenici 1 gld. 25 kr. = 2 K 50 h, po pošti 20 kr. = 40 h več za zavijanje.

Svarilo! Pred izdelki pod enakim ali podobnim imenom, ki pa so po sestavi in po učinku vsa različna posnemanja naših izvornih preparatov že 33 let obstoječega podfosfornastega kislno-apneno-železnega sirupa svarimo in toraj prosimo, izrecno zahtevati **Herbabny-jev apneno-železni sirup** in gledati na to, če ima vsaka steklenica priloženo uradno vpisano varstveno znamko.

Edina izdelovalnica in skladišče:
Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“
VII./1, Kaiserstrasse 73-75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. 141 20-6

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: M. Mardetschlager, G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodram, G. Prodram, A. Schiödl, Ant. Mizran; Breze: G. Elsässer dediči; Sovodnje: F. Kordon; Celovec: P. Hauser & J. Pichler, P. Birnbacher vdova, J. Kometter, V. Hauser & R. pl. Hillinger; Št. Vid: A. Schiebl; Trbiž: J. Siegl; Yrzt: C. Zanetti, A. Sutina, A. Filippi, J. Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Ravasini; Beljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika; Velikovec: J. Jobst, Volšperk: J. Huth.

Senzačni liker

Monte Cristo

prve vrste.

Velika posebnost med likerji.

čudovitega okusa

krepčalo za želodec.

Na prodaj v vseh boljših prodajalnicah s kolonialnim blagom in delicatesami.

Josip Archleb in drug
desfil. na par v PRAGI.

Odlikovan s 84 prvimi svetinjami.

1362 20-11

Na prodaj je enonadstropna hiša

v dobrem stanu, poldrugo uro od Ljubljane, ob veliki cesti tik železnice. V hiši je 8 sob, klet, hlev, skedenj, kegljišče in prostorno dvorišče. V hiši, pripravi za vsako obit, je bila imenitna gostilna. Cena primerna. Več se izve osebno ali pismeno pri Ignaciju Mercina, posestniku v Zgor. Kašju šte. 15, pošta Zalog pri Ljubljani. 13 3-2

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša),

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilenem in zlatem vezanju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado-voljno prevzame. 948 26-10

Janko Šink

svečar v Kranju

1421 6

nasproti mestni župni cerkvi (prej Šifrar)

priporoča velečast. duhovščini, cerkvenim oskrbništvom ter slavnemu občinstvu

pristno čebelno-voščene sveče

kg. po 5 K. Za pristnost teh sveč jamči s svoto 2000 K, ter dovoljuje 3% odbitka.

Blago se pošilja na vse kraje avstro-ogrske države poštne prosto.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg št. 19

sprejema vsak delavnik od 9.—12. ure dopoldan hranilne vloge ter jih obrestuje

po 4³/₄ %

to je: daje za 200 Kron 9 Kron 50 h na leto.

Rentni davek plača hranilnica sama.

Simon Pogačar l. r.
predsednik.

Andrej Zamejc l. r.
stolni dekan,
I. podpredsednik.

Dr. Vinko Gregorič l. r.
II. podpredsednik.

Rajko Samsa l. r.
ravnatelj.

1469 4

Varstvena znamka: Sidro. LINIMENT. CAPSICI Comp.

iz lekarn Richter-jeve v Pragi,

priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti steklenica po K —80, K 1'40 in K 2'— v vseh lekarnah. Zahteva naj se to

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarnice ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu

v Pragi, Elisabethstrasse 5.

1146 34-13

Leopold Trafnik

pasár in srebrar

v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 27

se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim prečstojništvom in dobrotnikom cerkv v strokovno umetno izdelavo raznovrstnega

cerkvenega orodja,

kakor:

tabernaklje, monštrance, kelihe, svečnike, lestence, svetilke itd.

iz zanesljivo najboljšega kovinskega blaga.

V zalogi pa ima mnogo že izgotovljenih, krasnih predmetov.

Stare predmete prenavlja, posrebi in pozlati po najnižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke in veliko zalogo električnih svetilk v raznih oblikah, prenavlja tudi stare svetilke v uporabo električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna, cene nizke. 726 15-6

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča prečstojništvom in dobrotnikom cerkv v strokovno umetno izdelavo raznovrstnega

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Kako si je mogoče specielno letos pripraviti vesele božične praznike?

1336 7

To važno vprašanje je rešeno za vsakoga, kdor ne meče denarja za božična darila, marveč si ga hrani z nakupom pri največji božični prodaji, ki se prične dné 1. decembra 1902 v manufakturni prodajalni „pri Amerikancu“

v Ljubljani, le Stari trg št. 1 (prej Petter).

Da se s tem ne pretirava, bo uvidel vsak, ki ve, da se prodaja v konkurzu se nahajajoče blago do 30% pod prejšnjo nakupno ceno, n. pr.

Lepo umerjeno bombaž. flanel. krilo,	6 m.,	že od 96 kr. dalje
Dobro „ polvolnel. „	6 „	„ „ 1'20 gld. „
Dobra srajca za gospode iz šifona	„ „	78 kr. „
Dober četvernat ovratnik (elegant)	„ „	07 „ „

Prodajajo se pa tudi najfinejše tu- in inozemske vrste modnega blaga, svilene šerpe in robci, in to le sveže blago, ker je iz dveh zadnjih sezon.

Zobozdravniško naznanilo

Zobozdravnik
med. univ. Dr. A. Praunseis

naznanja, da je spremenil ordinacijske ure in sicer ordinuje od 1. jan. 1903 naprej od 8. do 12. in 2. do 6. ure

v Ljubljani, Marijin trg št. 3.

73-2

Razstava v Parizu
„Grand Prix“

Svetoslaven ruski
karavanski čaj

bratov
K I C Popoff
Moskva
C. kr. dvorni založnik

Najfinjši Najfinjši

1142 Pisarna: 10-6
Dunaj, VII/2 Breitegasse 9
Na drobno se dobi v vseh boljših
trgovinah v izvirnih zavetkih.

Izšla je knjiga
„Lurški čudeži“.

Francoski spisal Henrik Lasér, poslovenil
Fr. Marešič.

Dobiti je v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani,
in v prodajalni H. Ničman.

Cena trdo vezani knjigi 2 K, po pošti
20 h več.

Varstvena znamka ura-
dno upisana.

Podpisani poslovodja dimnikarske tvrdke **Elizabete Po-**
schwar naznanjam, da imam odslej svojo lastno konce-
sijo za izvrševanje vseh v dimnikarsko stroko
spadajočih del ter smem vspešneje vsaka
narocila.
Z veselo poslovanjem
Ivan Kernc, dimnikarski mojster, Dolenska cesta št. 19.

Podpisana ima v ralegi najraznovrstnejše trpečno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štva in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najprejše postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 691 52-32

Ana Hofbauer,
imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95-22

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

Najboljša in najsigurnejša

prilika za štedenje!

Denarni promet v letu 1901:

čez 23 milijonov kron.

Stanje vlog 30. junija 1902:

blizu 9 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4¹/₂ %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1902: 8,818.060 K 70 h. Denarni promet v l. 1901: 23,559.611 K 20 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. julija 1902.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Josip Jarc,

veleposestnik v Medvodah.

Anton Belec,

posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,

stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Kauschegg,

veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,

župnik pri D. M. v Polju.

Ivan Kregar,

načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani.

František Leskovic,

zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“

Karol Pollak,

tovarnar in posest. v Ljubljani.

Greg. Šlibar,

župnik na Rudniku,

Dr. Aleš Ušeničnik,

profesor bogoslovja v Ljubljani.

1236 9